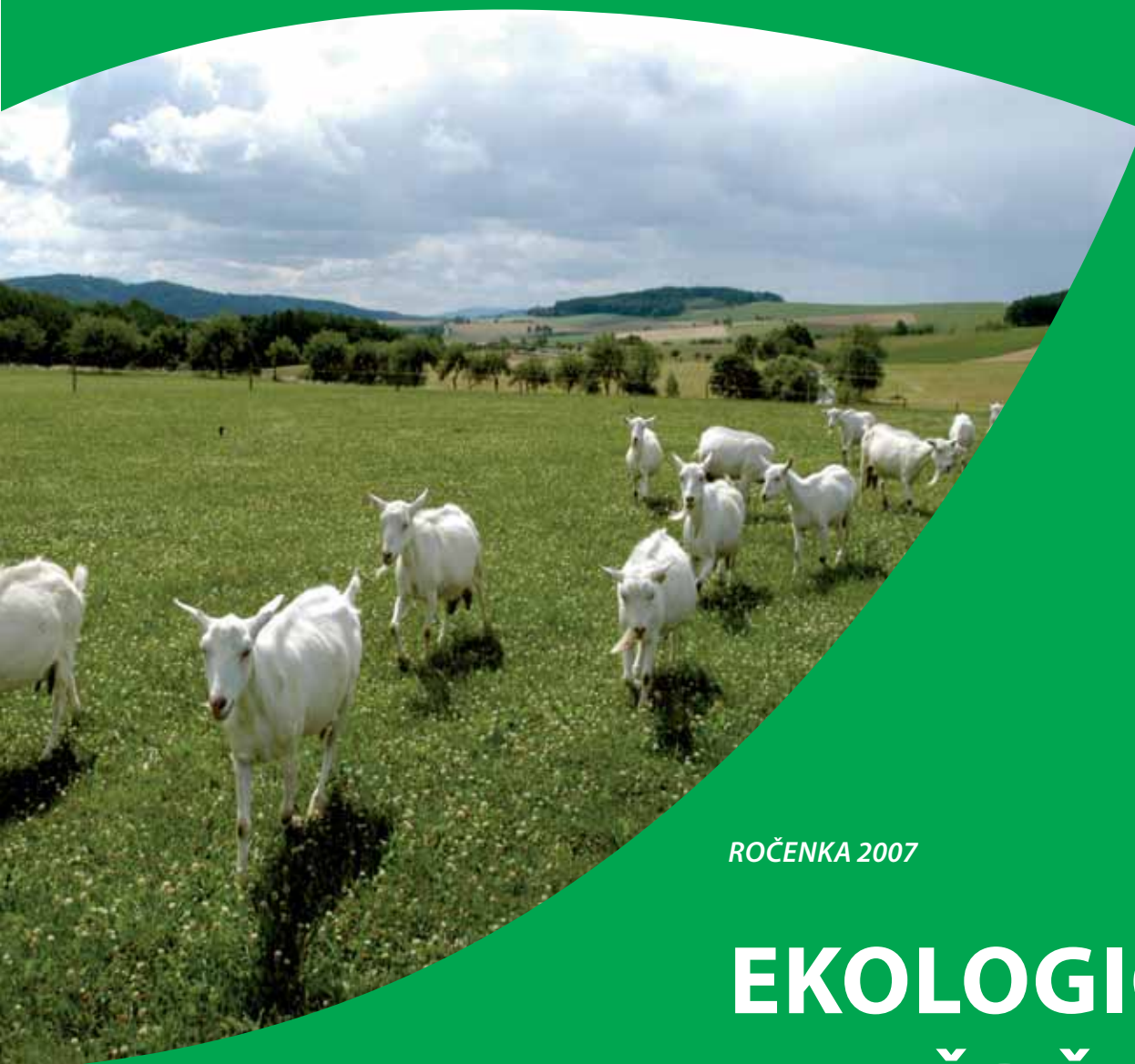

VE ZNAMENÍ
OCHRANY
PŘÍRODY

ROČENKA 2007

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ

Bioinstitut o.p.s. se sídlem v Olomouci byl založen roce 2004 jako partnerská organizace výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství FiBL Frick ve Švýcarsku. Cílem organizace je zastřešení aktivit výzkumu a vzdělávání v ekologickém zemědělství, přenos vědeckých poznatků a výzkumů v oblasti ekologického zemědělství do praxe a publikační a osvětová činnost v České republice a v zemích střední a východní Evropy. Vedle zahraniční spolupráce s FiBL, IFOAM EU Group, Avalon Foundation, SVWO, spolupracuje úzce s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci, Mendelovou lesnickou a zemědělskou univerzitou v Brně, PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců, ministerstvy zemědělství a životního prostředí ČR a dalšími organizacemi působícími v oblasti ekologického zemědělství a ochrany přírody a tvorby krajiny.

Aktivity Bioinstitutu:

Přenos poznatků vědy a výzkumu do praxe:

- Zapojení do projektu „Optimalizace zemědělské a říční krajiny v ČR s důrazem na rozvoj biodiverzity“, podpořeného MŠMT ČR v Národním programu výzkumu, program Zdravý a kvalitní život.
- Nositel mezinárodního projektu „Ekozemědělci přírodě“ pro ČR zaměřeného na vytvoření sítě modelových ekofarem zaměřených na ochranu přírody a ochranu biodiverzity s cílem dosažení legislativních změn ve prospěch ochrany přírody a krajiny.
- Budování a správa informační sítě zemí střední a východní Evropy v oblasti EZ, sběr dat a informací pro účely databáze Organic Europe, zřízené švýcarským výzkumným ústavem FiBL.

Projekty v oblasti výchovy a vzdělávání: osvětové přednášky spojené s propagací ekologického zemědělství a biopotravin, celoroční praktický kurs ekologického zemědělství „Poznejte s námi celý hospodářský rok na ekologickém statku“ na Biofarmě Sasov.

Publikační činnost: vydávání vlastních poradenských příruček pro praxi v EZ a poradenských příruček FiBL, publikace učebních textů a spolupráce na bulletinech svazu PRO-BIO.

- Seznam registrovaných přípravků na ochranu rostlin v ČR, které je možno použít v EZ; aktualizace pro rok 2007/2008
- Praktická příručka: 90 argumentů pro ekologické zemědělství
- Praktická příručka: Zpracování bioproduktů v podmínkách prvovýrobce
- Praktická příručka: Biobrambory
- Učebnice Ekologické zemědělství v praxi

Poradenství: informační a poradenské centrum v rámci projektu „Agroenvironmentální informační a poradenská centra v ČR, vytvoření sítě v Pardubickém, Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji“

Oblasti, ve kterých poskytujeme poradenství:

- **Agroenvironmentální programy:** Možnosti, dotace, příprava na kontrolu
- **Poradenství v péči o zemědělskou krajinu:** Plány hospodaření zemědělského podniku s ohledem na ochranu přírody
- **Ekologické zemědělství:** Plány přechodu na EZ, propagace, odbyt
- **Biopotraviny:** Výroba, značení, propagace, prodej, informace spotřebitelům biopotravin

Více se o činnosti Bioinstitutu dočtete ve Výroční zprávě 2006 dostupné na webových stránkách společnosti:

Ekozemědělci přírodě

Projekt „Ekozemědělci přírodě“ je mezinárodní projekt Rakouska (FiBL), Švýcarska (FiBL) a České republiky (Bioinstitut), jehož cílem je aktivní zapojení zemědělců do činností vedoucích ke zvyšování biologické rozmanitosti v zemědělské krajině. Projekt, který v současné době probíhá na území Rakouska, Švýcarska a České republiky, se zaměřuje na osvětu a praktické vzdělávání zemědělců v metodách, které vedou ke zvyšování biodiverzity na genetické, druhové a biotopové úrovni. Jeho hlavní náplní je osvěta tematiky mezi farmáři a odbornou i laickou veřejností a praktická aplikace postupů, které přímo vedou ke zvýšení biologické rozmanitosti v krajině. Mezi tyto činnosti patří návrhy faremních plánů a jejich zavádění do praxe, aktivní údržba a tvorba krajinných ekologických stabilizačních prvků či nastavení dotačních mechanismů tak, aby napomáhaly zvyšování biodiverzity. Snahou je, aby byla systémová podpora biologické rozmanitosti zahrnuta do legislativy zúčastněných zemí.

V České republice se projekt „Ekozemědělci přírodě“ v první fázi zaměřuje na tematickou osvětu mezi ekologickými zemědělci a odbornou veřejností a podpoření komunity ekozemědělců, kteří mají zájem na vytváření zdravé krajiny ve svém okolí a chtějí své zkušenosti konfrontovat s ostatními. Součástí projektu je vytvoření sítě modelových podniků. Klíčem k jejich výběru je vysoký stupeň biologické rozmanitosti na obhospodařovaných pozemcích a farmář, který se na její údržbě aktivně podílí. Ve vybraných podnicích se hodnotí struktura krajiny, postupně probíhá inventarizační průzkum rostlin a živočichů, jsou zpracovávány a naplňovány individuální faremní plány a je zaveden systém informačních tabulí pro veřejnost. V současné době je do sítě přihlášeno 23 ekologických podniků. V roce 2007 bylo zahájeno mapování a inventarizace na devíti z nich: **Farma Letní stráň** pana Pura v Přemyslovském sedle v Jeseníkách, **Ekofarma Mlýnec** paní Markové ve Smrkově u Jistebnice, **hospodářství Ing. Josefa Foly** v Kateřiněch u Nového Jíčina, **Biofarma Sasov** Josefa Sklenáře u Jihlavy, **BEMARGO** a.s. v Malontech u Českého Krumlova, **farma RNDr. Šrůtka** v Kamenici nad Lipou u Pelhřimova, zemědělský podnik **ZEMPOL** spol. s r.o. ve Vítkově u Opavy, **AGROFYTO** spol. s r.o. v Horní Lidči u Vsetína a **AGRISEN s.r.o.** v Nové Senince u Starého Města pod Sněžníkem. Realizátorem projektu „Ekozemědělci přírodě“ je Bioinstitut o.p.s.

Vydalo Ministerstvo zemědělství
České republiky
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Tel: +420 221 811 111
info@mze.cz
www.mze.cz

ve spolupráci s
Bioinstitut, o.p.s.
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Tel. 585 631 178, www.bioinstitut.cz

Zpracoval: Bioinstitut, o.p.s.
Redakce: K. Čapounová, K. Dyrťová
Na textech spolupracovali:
K. Čapounová, V. Červená, K. Dyrťová, J. Koptík, V. Lačňák, A. Malíková, J. Urban
Fotografie: archiv svazu PRO-BIO, PRO-BIO Ligy a Bioinstitutu

Grafická úprava a tisk: Reprotisk s.r.o.

ISBN 978-80-7084-658-2

Úvod	1
Současný stav EZ v číslech	2
Vývoj struktury EZ	2
Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin	3
Velikost ekologických podniků v ČR	4
Regionální rozmístění ekologických podniků	4
Sběr dat	6
Legislativa pro ekologické zemědělství a kontrola EZ	6
Podpora ekologického zemědělství a výroby biopotravin, PRV	7
Výzkum a vzdělávání	9
Školství	9
Přehled některých výzkumných projektů oblasti EZ probíhajících v roce 2006-2007	9
Konference o ekologickém zemědělství v roce 2007	10
Poradenství pro ekologické zemědělství	11
Organizace působící v oblasti poradenství EZ	12
Projekty zaměřené na podporu ekozemědělců	13
Propagace a důvěra spotřebitele	15
Některé z organizací zaměřených na osvětu spotřebitelů	16
Tradiční akce pro spotřebitele	16
Veletřhy a výstavy	17
Bio dětem	17
Webové stránky o EZ a biopotravinách	18
Z farem	19
Ekologická farma Agrisen,	19
Hospodářství Miroslava Šrůtka	20
Hospodářství Ing. Josefa Folty	21
Publikace, propagační materiály ..	22
Adresář	23

Úvod

Ekologické zemědělství v roce 2007 dosáhlo v České republice výrazného rozvoje. Podíl ekologicky obhospodařované plochy na celkové výměře zemědělské půdy byl k 31.10. 2007 cca 7,2%. Výměra travních porostů dosáhla k tomuto datu více než 250 000 ha. Téměř 5 tisíc ha se oproti předchozímu roku zvýšila výměra orné půdy (28 008 ha). Největší nárůst je patrný u vinic (z celkových 1.721 ha trvalých kultur činí vinice 215 ha oproti 18,9 ha v roce 2006). Počet ekologických zemědělců se v porovnání s loňským rokem zvýšil téměř o 350 farem, takže k 31. 12. 2007 je v ČR registrováno 1.249 ekologických farem a 223 výrobců biopotravin.

Za razantním zvýšením zájmu o ekologické zemědělství stojí zejména zvýhodněná bonifikace ekozemědělců a výrobců biopotravin v novém Programu rozvoje venkova (PRV, 2007 - 2013). Významnou roli hraje i zvýšení poptávky po biosurovinách ze strany výrobců biopotravin, které je také způsobeno zvýšeným zájmem zahraničních odběratelů. Z pohledu marketingu a obecně propagace biopotravin sehrály v roce 2007 zásadní roli masivní spotřebitelské kampaně maloobchodních řetězců propagující své privátní značky biopotravin.

Jako jeden z programů udržitelné spotřeby a výroby byl v roce 2007 připraven a 10. 5. 2007 Radou vlády pro udržitelný rozvoj také schválen program udržitelné spotřeby a výroby „Ekologické zemědělství a biopotraviny“. Tento program stanovuje řadu opatření na podporu rozvoje ekologického zemědělství a spotřeby biopotravin v ČR, jejichž realizace by si vyžádala přibližně 10 milionů Kč ročně. Plnění tohoto programu bude zahájeno v roce 2008.

Úplné znění programu je dostupné na stránkách Ministerstva zemědělství (www.mze.cz).

Summary

In 2007 organic farming in the Czech Republic developed considerably. On 31.10. 2007 the share of organically-farmed land was approximately 7,2% of the total agricultural acreage. The acreage of grassland on the same date was more than 250ha. The acreage of arable land grew, in comparison with the previous year, by nearly 5 thousand hectares (to 28,008 ha). The greatest increase occurred in vineyards (from a total of 1.721ha in permanent cultivation, vineyards occupy 215 ha compared to 18.9 ha (in 2006). The number of organic farmers, compared to last year, growing by nearly 350 farms, which means that on 31.12. 2007 there are 1,249 organic farms and 223 producers of organic food registered in the Czech Republic.

The considerable increase in interest in organic agriculture is mainly due to the advantageous allowances for organic farmers and organic food producers under the new Rural Development Programme (EAFRD, 2007 - 2013). Another important aspect is the increased demand for organic raw materials from producers of organic foodstuffs, which is also caused by growing interest from abroad. With regard to marketing and general promotion of organic food, massive consumer campaigns of retail chains promoting their own brands of organic food played an essential role in 2007.

One of the „sustainable production and consumption“ programmes prepared in 2007 was the „Organic Farming and Organic Food Programme“ for sustainable production and consumption, which was approved by the Council of the Czech Government on 10. 5. 2007. This programme defines numerous measures for supporting the development of organic farming and the consumption of organic food in the Czech Republic. Implementation of these measures is estimated at approximately 10 mil. CZK per year. The programme will be launched in 2008.

„Ekologické zemědělství hraje velkou roli při údržbě pestré a zdravé krajiny. Jeho podporou pomáháme zachovávat tradiční krajinný ráz českého venkova.“

Mgr. Petr Gandalovič, ministr zemědělství

„Organic farming plays an important role in the maintenance of a diverse and healthy landscape. By supporting organic farming we help to conserve the traditional character of the Czech rural landscape.“

Mgr. Petr Gandalovič, Czech Minister of Agriculture

Bioinstitut, o.p.s. – Institut pro ekologické zemědělství a udržitelný rozvoj krajiny vypracoval národní zprávu o stavu ekologického zemědělství v České republice. Tato zpráva byla vydána v českém a anglickém jazyce v publikaci „Ekologické zemědělství v České republice – Ročenka 2006“ a je k dispozici v angličtině také jako „country report“ na www.organic-europe.net. Publikace, kterou právě držíte v ruce, loňskou zprávu aktualizuje, rozšiřuje o představení některých dalších projektů a v závěrečné části se zaměřuje na představení ekofarem s aktivním přístupem k péči o krajinu. Statistická data o stavu ekologického zemědělství v ČR byla v době zpracování k dispozici převážně za rok 2006, některé údaje pocházejí z roku 2007. Do budoucna uvažujeme, o tom, že ročenka EZ bude vycházet vždy začátkem roku a bude obsahovat oficiální a kompletní údaje za rok předchozí.

autorský kolektiv Bioinstitutu Olomouc

Současný stav EZ v číslech

Vývoj struktury EZ

V roce 2006 došlo znovu ke zvýšení počtu ekologických farem, a tím i výměry ekologicky obhospodařované půdy. Po mírném poklesu v roce 2005 její podíl z celkové výměry zemědělského půdního fondu k 31.12. 2006 dosáhl 6,61 %. V České republice k tomuto termínu hospodařilo 963 ekologických podniků. Tento trend byl způsoben zejména schválením Programu rozvoje venkova (PRV) v roce 2006, který nahrazuje od roku 2007 systém státní podpory v rámci HRDP. Původně slibovaná výše plateb

Tabulka 1. Vývoj ekologického zemědělství. Statistické údaje k 31. 10. 2007

	31.10.2006	31.10.2007
Počet výrobců biopotravin	148	223
Počet ekofarem	912	1 249
Výměra zemědělské půdy v ekologickém zemědělství (ha)	274 859	306 995
Podíl ekologického zemědělství na celkové výměře zemědělské půdy (%)	6,45	7,21
Výměra orné půdy (ha)	23 162	28 008
Výměra trvalých travních porostů (ha)	225 983	253 308
Výměra trvalých kultur (sady, vinice) (ha)	988	1 721 (z toho 1 506 ha sadů a 215 ha vinic)
Ostatní plochy (ha)	24 726	23 958

Zdroj: MZe

nakonec nebyla sice vládou schválena, ale i tak došlo k výraznému navýšení kompenzací zejména pro trvalé kultury (sady, vinice a chmelnice) a speciální byliny a zeleninu. V přechodném období bylo přihlášeno 42 963 ha, což je 15,6 % plochy.

Tabulka 2. Vývoj výměry zemědělské půdy v ekologickém zemědělství ČR

Rok	Počet podniků celkem	Výměra zemědělské půdy v EZ v ha	Procentický podíl ze zem. půdního fondu
1990	3	480	-
1991	132	17 507	0,41
1992	135	15 371	0,36
1993	141	15 667	0,37
1994	187	15 818	0,37
1995	181	14 982	0,35
1996	182	17 022	0,4
1997	211	20 239	0,47
1998	348	71 621	1,67
1999	473	110 756	2,58
2000	563	165 699	3,86
2001	654	217 869	5,09
2002	721	235 136	5,5
2003	810	254 995	5,97
2004	836	263 299	6,16
2005	829	254 982	5,98
2006	963	281 535	6,61

Zdroj: MZe (data k 31.12. 2006)

Hlavním důvodem nárůstu počtu ekologických zemědělců je zvýšení kompenzačních sazeb pro ekologické zemědělství v Programu rozvoje venkova 2007-2013 (PRV). Dalšími faktory, které motivují pro vstup do EZ, je vytvoření konkurenčního prostředí v oblasti kontroly dodržování pravidel EZ a stoupající poptávka po biosurovinách ze strany výrobců biopotravin.

Tabulka 3. Počet podniků v EZ k 31.12. 2006

Podnikatelské subjekty podle předmětu činnosti	rok 2006
Ekologičtí podnikatelé, žadatelé o registraci	963
Výrobci biopotravin (včetně vlastní distribuční činnosti)	152
Osoby uvádějící bioprodukty a biopotraviny do oběhu	57*
Dovozci biopotravin ze třetích zemí	13
Výrobci krmiv a osiv	10
Smluvní zpracovatelé (samostatně registrovaní)	4
Ekologický včelař	1
Celkem podniků	1 200

* V souladu se zákonem č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství nepodléhají od roku 2006 registraci maloobchodní prodejny, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení. Z tohoto důvodu se tyto subjekty ve statistických přehledech již nevyskytují.

Zdroj: MZe

Tabulka 4. Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR

Plochy	2001 výměra (ha)		2002 výměra (ha)		2003 výměra (ha)		2004 výměra (ha)		2005 výměra (ha)		2006 výměra (ha)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	Abs.	%	abs.	%
Orná půda	19 164	8,78	19 536	8,31	19 637	7,7	19 694	7,5	20 766	8,1	23 478	8,3
TTP	195 633	89,69	211 924	90,13	231 683	90,86	235 379	89,4	209 956	82,4	232 190	82,5
Trvalé kultury	963	0,45	898	0,38	928	0,36	1 170	0,4	820	0,3	1 196	0,4
Ostatní plochy	2 354	1,08	2 778	1,18	2 747	1,08	7 056	2,7	23 440	9,2	24 671	8,7
Celkem	218 114	100	235 136	100	254 995	100	263 299	100	254 982	100	281 535	100

Zdroj dat: MZe - Zpracovala: K. Dytrtová (Bioinstitut, o.p.s.)

Za rok 2006 se zvýšil počet výrobců biopotravin o 27 podniků na celkových 152 podniků. Přispěly k tomu zejména zlepšující se možnosti odbytu biopotravin v důsledku zvýšeného zájmu spotřebitelů. Motivací mnoha firem k přechodu na bioprodukcí je také zvýšená bonifikace pro ekologické zemědělce a biozpracovatele ve vybraných opatřeních v PRV.

Pozitivní trend vedoucí k produkci biopotravin můžeme zaznamenat i ve vývoji struktury půdního fondu v EZ. Dominující hospodaření na TTP v horských a podhorských oblastech se zaměřením na údržbu krajiny a chov masného skotu je stále hlavní charakteristikou EZ v České republice. S růstem celkové výměry ekologicky obhospodařované půdy se však nezvyšuje výměra trvalých travních porostů (TTP), což bylo typické pro minulá období a příliš nepřispívalo k rozvoji domácí produkce biopotravin (s výjimkou hovězího masa). V roce 2006 je výměra TTP přibližně na úrovni roku 2003. Naopak se zvyšuje výměra orné půdy (za rok 2006 o 2 713 ha na celkových 23 479 ha) a také výměra trvalých kultur, což by se mělo odrazit v nárůstu produkce biopotravin a biokrmiv.

Zpracování bioproduktů a výroba biopotravin

V roce 2006 bylo registrováno 152 certifikovaných podniků pro výrobu biopotravin. Stoupající počet výrobců je jistě pozitivním trendem při stálém nedostatku českých biopotravin na trhu. Mimo zavedených výrobců specializovaných výhradně na bio (např. PRO-BIO obchodní spol. s.r.o, Sluneční brána s.r.o, Country life s.r.o), přibývají také velcí konvenční výrobci a zpracovatelé, které zájem spotřebitelů motivoval pro zavádění novinek v bio kvalitě (Olma a.s., Jizerské pekárny, Kostecké uzeniny, Emco aj.). Další význačný podíl na počtu provozoven mají sítě supermarketů např. Interspar, Delvita (v roce 2006 oznámila odchod z ČR), jejichž certifikované pobočky nabízejí vlastní dopékané pečivo či balí hovězí maso.

Bohužel stále nejmenší podíl zpracovatelů a výrobců biopotravin tvoří přímé zpracování na farmách. Problémem jsou vysoké investice do výstavby těchto provozů, které musí podléhat všem přísným hygienickým předpisům. Impulsem ke zvýšení počtu zpracovatelů může být bonifikace ekozemědělců a zpracovatelů biopotravin ve vybraných opatřeních PRV (např. „Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům“).

Hlavní zpracovatelé biomléka (OLMA a.s., Polabské mlékárny Poděbrady a.s., Valašské mlékárny, a.s.) se trvale potýkají s nedostatkem suroviny a musí krátit dodávky výrobků svým odběratelům. Ve výsledcích studie nazvané „Příčiny stagnace produkce biopotravin“, kterou vypracoval EPOS, byl u 83 sledovaných ekofarem v období 2005–2006 zaznamenán pokles počtu chovatelů dojníc o 33% a 40% produkce biomléka z těchto ekofarem bylo prodáváno jako konvenční. Za hlavní příčinu je považována zejména roztříštěnost produkce, tj. ekofarmy jsou

Tabulka 5. Přehled zpracovatelů biopotravin

Výrobci a zpracovatelé biopotravin	Počet (31.12.2006)
Maso	24
Masné výrobky	2
Mléko	10
Ovoce zeleniny brambory	13
Ovocné a zeleninové šťávy	8
Cukr	1
Mlýnské a škrobářenské výrobky	11
Pekárenské cukrárenské výrobky	36
Těstoviny	4
Čaje a káva	11
Koření a aromatické výtažky	4
Nápoje	5
Víno	3
Ostatní potravinářské výrobky	20
CELKEM	152

Zdroj MZe

příliš vzdálené od svozových tras biomlékárny (neúnosné náklady na svoz). Vzhledem k masivním investicím do ustájení, dojení, mléčnice a výraznému navýšení mzdových nákladů je malá pravděpodobnost, že by ekofarmy s chovem krav bez tržní produkce mléka v blízké době obnovily nebo přešly na chov dojníc.

Počet certifikovaných jatek a výroben biomasa pro velká hospodářská zvířata stoupá, nicméně aktivní provoz realizuje jen malé množství z nich. Většina produkce z českých chovů je i na

dále realizována v konvenčních jatkách nebo se běžně vyváží do zahraničí jako konvenční. Hovězí maso je zatím dostupné převážně jako výsekové, rozvoj masných biovýrobků omezuje nedostatek biovepřového. V září 2007 zahájil výrobce masa a masných produktů Moravan a.s. Petřvald (Moravskoslezský kraj) program „Moravské biohovězí“ - zpracování a výrobu masa a masných výrobků v biokvalitě. Dodávky jatečního skotu zajišťuje z ekologických farem zejména z oblasti severní a severovýchodní Moravy, kde dosud zpracování biohovězího ve větší míře neprobíhalo.

Extrémně stoupl počet vinařů, kteří vstoupili do systému EZ. Ke 31. 10. 2007 bylo zaregistrováno 215 ha vinic a předpokládá se jejich další rozšíření. Důvodem zvýšeného zájmu vinařů je zejména nenasycený trh s biovíny v Evropě, motivací je i navýšená dotace na ekologické vinohradnictví v PRV na 23 368,- Kč/ha. Většina nových zájemců se rekrutuje z vinařů registrovaných v systému integrované produkce. Obtížný přechod na ekologický systém usnadňuje aktivní osvěta a cílené poradenství ze strany Svazu integrované produkce hroznů a vína, odkud pochází většina nových biovinařů. Významná je také role firmy Biocont Laboratory Brno, která působí hlavně v oblasti systému biologické ochrany proti škůdcům a pružné registraci alternativních postřiků proti houbovým chorobám.

Velikost ekologických podniků v ČR

Průměrná velikost ekologického podniku, která byla v roce 2005 308,2 ha, se nepatrně snížila na 292,7 ha. Přesto Česká republika velikostí ekofarem výrazně převyšuje ostatní státy EU, kde jsou ekologické podniky reprezentovány zejména tradičními rodinnými statky o průměrných výměrách několik desítek ha. U nás stále tvoří jednu třetinu ekofarem podniky od 100 do 500 ha. Co se týče výměr, největší podíl (30%) tvoří podniky od 500 do 1000 ha. Největší ekologický podnik má výměru přes

3800 ha. Podniky s malými výměrami do 50 ha jsou rodinné farmy se smíšenou nebo specializovanou produkcí na orné půdě (např. zelenina, ovoce, byliny) a s pestrá škálou hospodářských zvířat (skot, ovce, kozy, drůbež, koně). Velké ekologické podniky s výměrami nad 500 ha jsou z větší části reprezentovány zemědělskými družstvy, akciovými společnostmi a podniky s.r.o. zaměřenými na chov masného a mléčného skotu.

Tab. 6: Velikostní struktura podniků v EZ k 31.12. 2006

Velikostní skupiny ekologických podniků podle výměry (ha)	2006			
	Počet		výměra	
	abs.	%	abs.	%
> 0 až < 5	54	5,7	105,8	0,03
5 až < 10	38	4	281	1,02
10 až < 50	214	22,8	6018,3	2,18
50 až < 100	164	17,4	12005,1	4,36
100 až < 500	290	30,9	70113,1	25,48
500 až < 1000	115	12,2	84772,3	30,81
1000 až < 2000	53	5,6	73597,5	26,74
2000 a více	12	1,2	28243,4	10,26

Zdroj dat: MZe • Zpracovala: K. Dyrťová (Bioinstitut, o.p.s.)

Regionální rozmístění ekologických podniků

Největší zastoupení EZ v rámci České republiky mají tradičně horské a podhorské oblasti. Extenzivní hospodaření na TTP tvoří stále 82,4 %. První dvě místa v počtu ekofarem, ale i výměře, zaujímají Karlovarský a Jihočeský kraj. Největší počet ekologických podniků v České republice je na okrese Šumperk (69 ekofarem), následuje okres Cheb (57), okres Karlovy Vary (50) a okres Zlín (48). Jedna třetina ekofarem se nachází na Moravě. V počtu eko-

farem vede Zlínský a Olomoucký kraj, ale s ohledem na výměru ekologických ploch je významný Moravskoslezský kraj s téměř 35 tisíci hektary (3. největší výměrou dle krajů v ČR). V Čechách je kromě Karlovarského a Jihočeského kraje významný kraj Plzeňský a Ústecký, a to rozlohou i počtem farem. Bohužel stále nízké zastoupení mají silné produkční oblasti na orné půdě jako kraj Středočeský, Pardubický a Vysočina. Ale i zde počet podniků pomalu roste. Sledujeme-li meziroční nárůst po okresech, k největšímu rozmachu EZ došlo na okrese Šumperk, Prachatice a Klavtovy. Naopak oblasti s minimálním zastoupením ekologického zemědělství jsou například okresy Karviná, Most, Teplice, Kutná Hora či Louny.

Je nutné dodat, že regionální distribuci ekologických podniků výrazně ovlivnilo rozmístění regionálních center svazu PRO-BIO. Práce svazu PRO-BIO a jejich poradců přispívá k rozvoji ekologického hospodaření v oblastech působnosti těchto poradenských center.

Tabulka 7
Pořadí podle počtu ekofarek v krajích

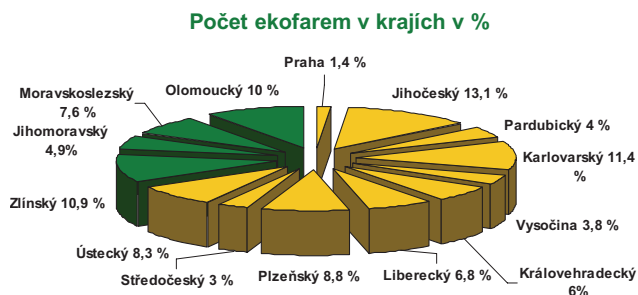
1.	Jihočeský kraj	123
2.	Karlovarský kraj	107
3.	Zlínský kraj	102
4.	Olomoucký kraj	94
5.	Plzeňský kraj	83
6.	Ústecký kraj	78
7.	Moravskoslezský kraj	71
8.	Liberecký kraj	64
9.	Královehradecký kraj	56
10.	Jihomoravský kraj	46
11.	Pardubický kraj	38
12.	Kraj Vysočina	36
13.	Středočeský kraj	28
14.	Praha	13

Tabulka 8
Pořadí podle výměry EZ v krajích (ha)

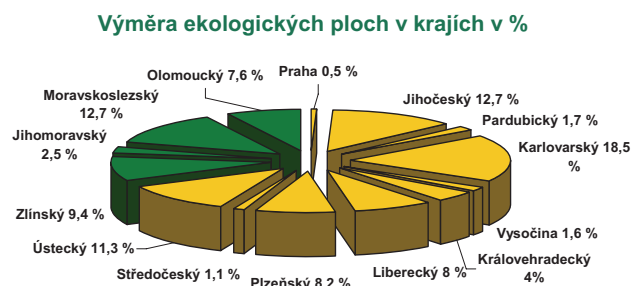
1.	Karlovarský kraj	50827,3
2.	Jihočeský kraj	35073,1
3.	Moravskoslezský kraj	34949,3
4.	Ústecký kraj	31007,7
5.	Zlínský kraj	25872,9
6.	Plzeňský kraj	22634
7.	Liberecký kraj	22086,9
8.	Olomoucký kraj	21019
9.	Královehradecký kraj	11117,3
10.	Jihomoravský kraj	6975,9
11.	Pardubický kraj	4626,8
12.	Kraj Vysočina	4539,4
13.	Středočeský kraj	3120,6
14.	Praha	1285,6

Zdroj dat: MZe - Zpracovala: K. Dyrťová (Bioinstitut, o.p.s.)

Graf 1

Graf 2

Sběr dat

V rámci zajišťování dostupnosti statistických dat v ekologickém zemědělství byla v roce 2007 zpracovávána VÚZE Brno a kontrolními orgány EZ statistická šetření na ekologických farmách s cílem získávat pravidelná data o živočišné a rostlinné produkci EZ pro národní a EU potřeby (EUROSTAT). V době přípravy ročenky nebyla tato data k dispozici. Pravidelnou zprávu o stavu ekologického zemědělství v ČR připravuje Bioinstitut pro mezinárodní databázi Organic Europe, zřízenou švýcarským výzkumným ústavem FiBL. Statistická šetření o EZ provádí v omezené míře také ČSU.

Letos poprvé v komerčním nákladu vyšla ročenka „Český trh s biopotravinami“, která detailně popisuje rozvoj českého trhu s biopotravinami v posledním období, s důrazem na rok 2006. Součástí studie je všeobecný přehled světových a evropských trhů s biopotravinami. Autorem ročenky je Green Marketing.

Legislativa pro ekologické zemědělství a kontrola EZ

■ Nařízení Rady (ES) 834/2007

Dne 28.6. 2007 bylo oficiálně zveřejněno nové Nařízení Rady a Evropského parlamentu (834/2007), které od 1.1. 2009 nahrazuje stávající Nařízení Rady 2092/2091. Prováděcí právní předpisy pro konkrétní oblasti ekologické produkce jsou od podzimu 2007 předmětem příprav.

Mezi hlavní změny nového nařízení patří:

- Problematika veřejného stravování nebyla zahrnuta do oblasti působení nového NR a bude řešena na úrovni národních pravidel

- Oproti stávajícímu Nařízení Rady 2092/2091 byly cíle a základní principy ekologické produkce shrnuty do jedné kapitoly
- Rozšíření působnosti o akvakulturu, mořské produkty, droždí
- Souhrnný katalog výjimek z produkčních pravidel pod heslem „flexibilita“
- Změny v označování bioproduktů, dosud platná kategorie 70 % se ruší
- Předpis pro povinné označování všech biopotravin původem z EU evropskou značkou
- Zahrnutí kontrolního systému NR (ES)882/2004 - Nařízení o potravinách a krmivech
- Změna pravidel dovozu bioproduktů ze třetích zemí - rozdílně bude posuzován dovoz „shodných produktů“ a „produktů s ekvivalentní zárukou“
- Byla stanovena hranice 0,9 % GMO pro případ nezaviněné stopové kontaminace

■ Nařízení Komise (ES) 349/2007 a 1319/2007

Mezi legislativní úpravy v roce 2007 patří např. Nařízení Komise (ES) 349/2007 a 1319/2007, kterými se zvyšuje podíl povolených krmiv pocházejících z přechodného období a upřesňují se pravidla pro pasení zvířat na konvenčních pastvinách při přemísťování z pastviny na pastvinu.

■ Kontrolní organizace

Kontrolu a certifikaci organizací vykonávají tři společnosti: KEZ, o.p.s. (Chrudim), ABCert GmbH (Brno), Biokont CZ, s.r.o. (Brno).

■ Produkční směrnice svazu PRO-BIO

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců schválil aktualizaci svazových produkčních směrnic, které jsou zpracovány podle

směrnice svazu Bioland a jsou uznávány i svazy Bio-Austria a Bio Suisse. Směrnice představují vyšší standard, který umocňuje holistický přístup a zlepšuje transparentnost celého systému – od ekoprodukce přes zpracování bioproduktů, kontrolu a certifikaci až po prodej biopotravin. Požadavkem je striktní uzavřenost ekologického podniku, detailněji rozpracované postupy zpracování, snížení povolených chemických vstupů při zpracování bioproduktů, přísnější požadavky na welfare hospodářských zvířat a další. Biosuroviny a biopotraviny se standardem PRO-BIO/Bioland nabízejí odběratelům i spotřebitelům biopotraviny vyrobené za přísnějších podmínek, než definuje zákon č. 242/2000 Sb. a NR(EHS)2092/91, s dokonalou kontrolou suroviny od producenta přes obchodníka až ke zpracovateli. Produkty vyprodukované v souladu s těmito standardy jsou považovány za rovnocenné bioproduktům s označením Bioland.

■ Certifikace přírodní a bio kosmetiky

Společnost KEZ o.p.s. se sídlem v Chrudimi rozšířila v roce 2007 certifikační program o certifikaci přírodní kosmetiky s podílem biosurovin. Certifikát CPK (certifikovaná přírodní kosmetika) a CPK Bio získaly vybrané výrobky českých kosmetických výrobců Salus (M+H, Míča a Harašta s.r.o.), Botanicus spol. s r.o., Nobilis Tilia s.r.o., Syncare Plus s.r.o..

Podpora ekologického zemědělství a výroby biopotravin, PRV

Státní podpora obnovená od roku 1998 byla do roku 2003 vyplácena na základě nařízení vlády, kterým se stanovily podpůrné programy pro mimoprodukční funkce zemědělství. Od roku

2004 do roku 2006 byly podmínky státní podpory upraveny programovým dokumentem „Horizontální plán rozvoje venkova“ (HRDP), kde z jedním z titulů agroenvironmentálních opatření bylo „Ekologické zemědělství“ stanovené nařízením vlády č. 242/2004 Sb. Ekologičtí zemědělci mohli také využívat zvýhodněné bodové bonifikace při žádostech o podporu z „Operačního programu Zemědělství“ (OP).

Od roku 2007 je podpora EZ zajišťována programovým dokumentem Program rozvoje venkova 2007 – 2013 (PRV), který nahradil „HRDP“ a „Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. V rámci AEO/PRV je EZ podporováno pomocí nařízení vlády č. 79/2007 Sb.

Tabulka č. 9 uvádí přehled výší sazeb vyplácených od roku 1998 po současné výše plateb v rámci PRV. V tabulce najdete přehled nárůstu plateb, ke kterým došlo při přechodu na PRV. Největší nárůst zaznamenaly sazby na trvalé kultury (vinice, sady, chmelnice) – 90 % – a na trvalých travních porostech – 70 %. K nejmenšímu nárůstu došlo na orné půdě – pouze o 20 %.

Tabulka 9. Vývoj státních podpor EZ v Kč/ha

Užití půdy	1998	1999-2000	2001-2003	2004-2006	2007	Nárůst IV/III (%)	Nárůst V/IV (%)
	I	II	III	IV	V		
Orná půda	2 200	2 130	2 000	3 520	4 266	76	21
TTP	2 200	1 065	1 000	1 100	1 954	10	77
Trvalé kultury	2 200	3 195	3 500	12 235	23 368	250	90
Zelenina	2 200	2 130	3 500	11 050	15 524	216	40
Speciální byliny	2 200	2 130	2 000	11 050	15 524	453	40

Zdroj dat: MZe • Zpracovala: K. Dyrťová (Bioinstitut, o.p.s.)

Graf č. 3 poskytuje přehled o celkových finančních prostředcích zažádaných a vyplacených na ekologické plochy v letech 1998 - 2007. V roce 2007 je patrný prudký nárůst žádostí podaných v rámci PRV. Výše dotací vyplacených pro rok 2007 nebyla ještě v době zpracování dat známa.

■ Podpora z PRV 2007 - 2013

Osa II – Zlepšování životního prostředí a krajiny, II. 1.3. Agroenvironmentální opatření - titul II. 1.3.1.1. Ekologické zemědělství

Výše sazby:

Orná půda 155 EUR / ha (4 266,- Kč / ha pro rok 2007)

Trvalé travní porosty

71 EUR / ha (1 954,- Kč / ha pro rok 2007)

Trvalé kultury 849 EUR / ha (23 368,- Kč / ha pro rok 2007)

Zelenina a speciální byliny

564 EUR / ha (15 524,- Kč / ha pro rok 2007)

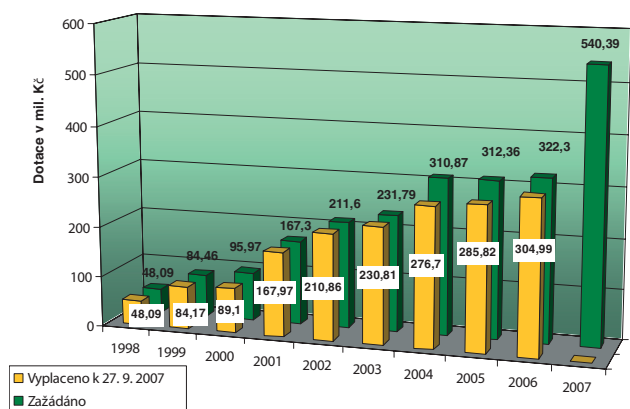
Výše sazby v Kč bude pro následující roky dána kurzem EUR / Kč. Kurs pro rok 2007 je 27,525.

Stejně výše plateb obdrží ekologičtí zemědělci i na plochy v tzv. přechodném období.

S ohledem na nízkou produkci biopotravin v ČR rozhodlo MZe zvýhodnit bonifikaci pro ekozemědělce a výrobce biopotravin

Přehled zažádaných a vyplacených dotací na EZ v mil. Kč

Graf 3

Zdroj dat: MZe • Zpracoval: K. Dytrtová (Bioinstitut, o.p.s.)

v rámci PRV. V roce 2007 se zvýhodněné bodování týkalo těchto opatření:

Osa I – Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

I.1.1 Modernizace zemědělských podniků

Žadatelé byli zvýhodněni 27 body, pokud provozovali EZ na veškeré výměře obhospodařované zemědělské půdy; 15 body, pokud provozovali EZ alespoň na 50 % výměry obhospodařované půdy.

I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům

Výrobci biopotravin byli zvýhodněni 20 body oproti konvenčním; pokud byl výrobce současně registrovaný jako ekologický zemědělec a provozoval EZ na veškeré výměře obhospodařované půdy, získal dalších 15 bodů. Pokud provozoval EZ minimálně na 50 % výměry obhospodařované půdy, dostal 7 bodů.

I. 3.3 Zahájení činnosti mladých zemědělců

Žadatel, zařazený do přechodného období nebo registrovaný jako ekologický podnikatel, a neprovozující současně jinou zemědělskou výrobu, může získat 27 bodů. Když žadatel, zařazený do přechodného období nebo registrovaný jako ekologický podnikatel, provozuje ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodařované zemědělské půdy, může získat 15 bodů.

Osa III – Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

III.1.1. Diverzifikace činností nezemědělské povahy – záměr a)

Žadatel provozující ekologické zemědělství na veškeré obhospodařované výměře získá 15 bodů a 10 bodů v případě, že se jedná o minimálně 50 % výměry obhospodařované půdy.

III. 1.3 a), III.1.3 b) Podpora cestovního ruchu – záměr b)

Zvýhodnění ekologických zemědělců 15 body v případě, že provozují ekologické zemědělství na veškeré výměře obhospodařované půdy a 10 body v případě, že provozují ekologické zemědělství na minimálně 50 % výměry obhospodařované půdy.

■ Podpora poradenství

V roce 2007 byla v rámci národní podpory v dotačním titulu „9. F. – Podpora poradenství v zemědělství“ realizována podpora pro organizace se statutem Krajského informačního střediska pro rozvoj zemědělství a venkova, veřejné vysoké školy a subjekty s výzkumnou činností s resortní působností. Maximální výše dotace byla 500 tisíc korun. Dotace se v letošním roce nevztahovala na poradce pro ekologické zemědělství.

■ Program Ekologické zemědělství a biopotraviny

Dne 10. 5. 2007 schválila Rada vlády pro udržitelný rozvoj v rámci Programů udržitelné spotřeby a výroby Program Ministerstva zemědělství „Ekologické zemědělství a biopotraviny“. Program rozpracovává úkoly Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2010“, který přijala vláda dne 17. 3. 2004 svým usnesením č. 236/2004, do podoby konkrétních opatření, a je tak jedním z konkrétních nástrojů jeho realizace. Hlavní cíle Programu jsou:

- Posílení důvěry spotřebitele v systém ekologického zemědělství a certifikované biopotraviny prostřednictvím propagace

- Podpora informovanosti spotřebitele a odbytu biopotravin prostřednictvím jejich využití ve veřejném stravování
- Podpora zpracování biopotravin
- Podpora marketingu biopotravin
- Výzkum, vzdělávání, poradenství v oblasti ekologického zemědělství

Realizace Programu by měla být od roku 2008 pravidelně podporována příbližnou částkou 10 milionů korun.

■ Reklamní kampaň 2008 – 2010

V červenci 2007 byla schválena Evropskou komisí žádost SZIF o dotaci na projekt reklamní kampaň „Propagace ekologického zemědělství a jeho produktů - Přírodní bohatství“. Kampaň, zaměřená na zvýšení informovanosti o ekologickém zemědělství a biopotravinách, s cílem podpořit zvýšení spotřeby biopotravin, bude zahájena v roce 2008 a potrvá do roku 2010. Celkové náklady na projekt jsou 24,3 mil. (bez 19% DPH), 50 % nákladů zaplatí Evropská komise, 50 % hradí SZIF. Vlastní realizaci kampaně zajišťuje reklamní agentura Ogilvy & Mather, s.r.o..

■ Kampaň Žiju bio 2007

Od září do prosince 2007 proběhla osvětová a propagační kampaň „Žiju bio – poznejte ekologické zemědělství a biopotraviny“, kterou na základě výsledků výběrového řízení realizovala pro MZe společnost Nexos X, s.r.o.. Celková suma na kampaň byla 4 mil. Kč. Výstupy a zhodnocení kampaně nebyly v době přípravy ročenky známy.

Výzkum a vzdělávání

Školství

V rámci středoškolského vzdělání je výuka EZ obsažena v rámcových výukových programech pro zemědělské obory. Některé střední odborné školy mají v rámci studijního oboru Agropodnikání rozšířenou výuku jak v teoretické (Humpolec, Dalovice, Rožnov pod Radhoštěm, Šumperk, Staré Město u Uherského Hradiště), tak v praktické oblasti (např. Školní statek SZeŠ Dalovice).

Ekologické zemědělství je různými formami (nejčastěji jako volitelný předmět) vyučováno na všech zemědělských univerzitách (ČZU Praha, MZLU Brno, JČU České Budějovice) i na fakultách s přírodovědným zaměřením (např. Přírodovědecká fakulta UP Olomouc, Přírodovědecká fakulta UJEP Ústí n. L.).

Na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně (MZLU) se vyučuje ekologické zemědělství jako nepovinný předmět v rámci oborů v rámci tří fakult, v roce 2007 zde bylo ukončeno 23 bakalářských prací, 7 diplomových prací a 1 disertace zabývajících se přímo ekologickým zemědělstvím v různých souvislostech. Pro další roky je zadáno 47 bakalářských prací a 27 diplomových prací.

Na Fakultě agrobiologie, přírodních a potravinových zdrojů České zemědělské univerzity v Praze (ČZU) probíhá na katedře rostlinné výroby výuka pěti předmětů z oblasti ekologického zemědělství, od roku 2008 by zde měl být akreditován tříletý bakalářský obor Ekologické zemědělství.

Na UP Olomouc probíhá výuka ekologického zemědělství v rámci předmětu agroekologie, pedologie a disciplín souvisejících s krajinnou ekologií a krajinným plánováním (každý předmět navštěvuje minimálně 20 studentů).

Nejaktivnější je v oblasti vysokoškolské výuky ekologického zemědělství Zemědělská fakulta Jihočeské Univerzity v Českých Budějovicích (ZF JU), která v rámci bakalářského studia nabízí obor „Trvale udržitelné systémy hospodaření“ a v magisterském studiu obor „Agroekologie“ se specializací na ekologické zemědělství. Namísto původně plánovaných 60 studentů byl na obor Agroekologie přijat dvojnásobný počet studentů. Pro velký zájem z praxe byla akreditována kombinovaná forma oboru „Trvale udržitelné systémy hospodaření“, kde ve spolupráci s SZeŠ v Písku zahajuje formou celoživotního studia výuku 40 uchazečů prvního ročníku (2007). V rámci mezinárodního projektu Ecologica proběhl v roce 2007 na ZF JU e-learningový kurz Ekologického zemědělství, který absolvovalo 35 zájemců. Škola nyní připravuje letní školu „Multifunkčnost ekologického zemědělství v LFA“ pro studenty ze 14 evropských univerzit. ZF JU je také členem ENOAT (European Network of Organic Agriculture Teachers).

Přehled některých výzkumných projektů oblasti EZ probíhajících v roce 2006-2007

- NAZV QG50034: Nové technologické postupy v ekologickém zemědělství na orné půdě k získání kvality vhodné pro potravinářské a krmné zpracování (2005-2009) / JČU České Budějovice, Výzkumný ústav rostlinné výroby, EPOS, ČZU v Praze, MZLU v Brně
- NAZV 1G58063: Zvýšení kvality a efektivnosti systémů prod. mléka a mléčných výrobků v podmínkách ekol. zem. od zajištění výživy přes tech. mléčné produkce až po její zprac. jako konkurenceschopné alternativy konv. syst (2005-2009) / Milkom a.s. – VÚM, EPOS, VÚP, s.r.o., VÚChS s, s.r.o.
- MŠMT 1P05ME808: Diverzita genetických zdrojů pohanky (Fagopyrum sp.), její využití pro setrvalý rozvoj zemědělství a výrobu zdravých potravin v České republice a Číně (2005-2007) / Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i., JČU České Budějovice
- INTERREG IIIA: JC/09-R: Ověřování vhodných odrůd obilnin (ozimá pšenice, jarní ječmen) pro ekologické zemědělství ČR (2005-2007) / JČU České Budějovice
- VaV-1C/4/8/04: Rozšíření ekologického zemědělství na orné půdě v krajině, bioprodukce pro širší potravinářské a krmivářské využití (2004 - 2007) / ČZU Praha
- NAZV QG 50107, Možnosti snížení spotřeby pesticidů při pěstování olejnin (2005-2009) / ČZU Praha

- MSM - 2B06101 - Optimalizace zemědělské a říční krajiny v ČR s důrazem na rozvoj biodiverzity / UP Olomouc, Bioinstitut, ČZU Praha, Český hydrometeorologický ústav, MZLU Brno, OSEVA PRO, Výzkumná stanice travinářská Rožnov – Zubří, Výzkumný ústav bramborářský Havlíčkův Brod, VÚP, s.r.o.
- MSM 6007665806 Trvale udržitelné způsoby zemědělského hospodaření v podhorských a horských oblastech zaměřené na vytváření souladu mezi jejich produkčním a mimoprodukčním uplatněním (2005-2010) / JČU České Budějovice
- HU/05/B/F/PP – 170018 ECOLOGICA - Development of central data bank on European level for the education of ecological farming advisers / Corvinus University of Budapest, JČU České Budějovice a další.
- FP6-2006-INCO-DEV-3, EULACIAS: Breaking the spiral of unsustainability in arid and semi-arid areas in Latin America using an ecosystems approach for co-innovation of farm livelihoods. (Přerušeni narůstající neudržitelnosti v aridních a semi-aridních oblastech Latinské Ameriky s využitím ekosystémového přístupu pro obnovu a udržení existence farmem). Koordinátor Wageningen University, řešitelé JU České Budějovice, Università degli Studi di Firenze (Itálie) Universidad de la Republica (Uruguay), Instituto Nacional de Tecnologia Agropecuaria (Argentina), Universidad Autonoma Chapingo (Mexiko).

■ E-learningový kurs

Internetový výukový program určený poradcům EZ, zemědělcům a studentům zemědělských univerzit obsahuje 14 kapitol zahrnujících kompletní problematiku ekologického zemědělství a poradenství v Evropě. Součástí programu je série 12 tištěných studijních textů, které se vztahují k jednotlivým výukovým modulům, a souhrnná učebnice o ekologickém zemědělství. V letošním roce proběhla první oficiální dvouetapová výuka, které se účastnilo 35 studentů. V České republice je kurs dostupný v českém a anglickém jazyce, jeho širší distribuce je zatím předmětem jednání. Hlavním řešitelem projektu je Corvinus University of Budapest, Faculty of Horticultural Science, Department of Ecological and Sustainable Farming System. Náplň e-Learningového programu je vytvářena společně s partnery: Ludwig Boltzmann Institute, (Vídeň, Rakousko), SPU v Nitře (Slovensko), Agricultural University of Maribor (Slovinsko), Mögert, (Maďarsko), Biocert, s.r.l. (Neapol, Itálie), Prijekuli Plant Breeding Institution (Litva) a JU ZF v Českých Budějovicích.

■ Praktický kurs ekologického zemědělství

Roční kurs vzdělávání určený laické i zemědělské veřejnosti se zaměřením na praktickou výuku. Výuka probíhá v deseti dvou-denních seminářích a je koncipována podle nové učebnice „Ekologické zemědělství v praxi“ (Šarapatka, Urban, 2006). Lektori jsou převážně autoři jednotlivých kapitol učebnice. Praktické cvičení probíhalo pod vedením Josefa Sklenáře, jeho součástí byly exkurze do ekologických podniků v ČR a v Rakousku a účast na Bioakademii. Kurs zajišťuje Bioinstitut ve spolupráci s Biofarmou Sasov a Střední školou obchodu a služeb v Jihlavě (jaro 2007 – jaro 2008). Celoročního kurzu se účastní 23 zájemců o EZ, kteří na konci obdrží certifikát.

■ Kursy a vzdělávání pro ekologické zemědělství v rámci projektů sítí agroenvironmentálních informačních středisek projektů OP RLZ koordinovaných MŽP

V rámci realizace projektů podpořených z Evropského sociálního fondu bylo uskutečněno velké množství školení, kursů a exkurzí, které pořádali: EPOS Brno, Zera Agency Náměšť nad Oslavou, PRO-BIO Šumperk, PRO-BIO RC Litomyšl, PRO-BIO RC Jeseníky, PRO-BIO RC Moravská brána, PRO-BIO RC Bílé Karpaty, Bioinstitut Olomouc, Daphne ČR, PRO-BIO RC Šumava a další. Uskutečněné akce a výstupy u nich jsou k dispozici na internetových stránkách:

- www.agro-envi-info.cz
- www.zdravakrajina.cz
- www.zeraagency.eu
- www.bioinstitut.cz
- www.pro-bio.cz
- env.isumava.cz

Konference o ekologickém zemědělství v roce 2007

■ Bioakademie 2007

Mezinárodní konference o ekologickém zemědělství

Hlavními tématy 7. ročníku Bioakademie, který se konal v termínu 27. – 29. 7. v Lednici na Moravě, byly role ekologického zemědělství ve vztahu k ochraně krajiny a klimatickým změnám, faremní zpracování biopotravin a specifika chovu praset a ryb v biokvalitě. Čeští zpracovatelé biopotravin opětovně upozornili na příčiny nízké produkce biopotravin v České republice a poukázali na problematiku faremního zpracování a jejich následného odbytu.

Stávající znění tzv. „hygienického balíčku“ o hygienických požadavcích při zpracování potravin nezohledňuje specifika malých zpracovatelů a je jednou z hlavních příčin nízkého počtu farem s vlastním zpracováním biopotravin. Objem zpracovaných biopotravin prodaných ze dvora u masa a masných výrobků dosahuje například v Německu až 35 % z celkového obrátu. V České republice je však zanedbatelný a často bývá, z výše uvedených příčin, realizován formou nelegálního prodeje. Účastníci konference vyzvali Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO a další oborová sdružení, aby o této skutečnosti aktivně jednaly s odpovědnými orgány, a to zejména s představiteli Státní veterinární správy. Bylo upozorněno na malé množství obytových družstev, které by napomáhaly rozvoji marketingu českých biopotravin.

Prokazatelně nižší produkce skleníkových plynů, šetrnější hospodaření s půdou s minimalizací půdní eroze a celkově vyšší adaptabilita ekologického zemědělství ke klimatickým změnám – to jsou výsledky výzkumů prezentovaných v rámci plenárního zasedání, zaměřeného na vztah ekologického zemědělství ke změnám klimatu.

„Se zvyšující se poptávkou po biopotravinách však stoupá i hrozba vzrůstajících nákladů na dopravu a nebezpečí úzké specializace, které mohou v konečném důsledku celkovou efektivnost ekologického zemědělství výrazně poškodit,“ upozornila na aktuální nebezpečí Isabelle Peutz, tehdejší vedoucí sekce ekologického zemědělství v DG Agriculture při Evropské Komisi. Jednou z klíčových rolí v této oblasti sehrává spotřebitel, jehož chování by mělo být aktivně směřováno ke změně spotřebních vzorců, zohledňujících například potraviny lokální produkce.

Na konferenci byla představena řada projektů prezentujících ekologické zemědělství jako nástroj optimalizace využití krajiny. Správně fungující zdravá krajina vykazuje vyšší stupeň biodiverzity a její udržování vyžaduje komplexní přístup. „Proto, aby krajina byla skutečně zdravá, nestačí pouze přestat hnojit průmyslovými hnojivy“, podotkl Jiří Urban (Bioinstitut, projekt Ekozemědělci přírodě) a zdůraznil důležitost ekologické infrastruktury a faremního managementu. Byly prezentovány nové evropské směrnice pro ekologický chov ryb, které budou uvedeny v platnost v roce 2008.

Sedmého ročníku mezinárodní konference o ekologickém zemědělství v Lednici se zúčastnilo 270 zájemců z 27 zemí. Mezi významné hosty patřili, vedle Isabelle Peutz, také ředitel výzkumného ústavu FiBL Urs Niggli, ředitel IFOAM Francis Blake či Bernhard Freyer z rakouského Institutu pro ekologické zemědělství. Součástí konference byly exkurze na modelové farmy v Rakousku, Čechách a na Slovensku.

Hlavními organizátory Bioakademie jsou tradičně Svaz ekologických zemědělců PRO-BIO ve spolupráci s BIO Austria, za odborné spolupráce FiBL, Bioinstitutu a UP Olomouc. Akce probíhá pod záštitou IFOAM EU Group, Ministra zemědělství ČR Petra Gandaloviče a Ministra životního prostředí ČR Martina Bursíka, za finančního přispění EU-TAIEX, Ministerstva zemědělství ČR, Ministerstva životního prostředí ČR, Ministerstva zemědělství a lesnictví, životního prostředí a vodního hospodářství Rakouska, Ministerstva zemědělství Slovenska a dalších soukromých sponzorů. Konference proběhla na půdě Zahradnické fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Lednici. Součástí konference je tištěný sborník abstraktů Bioakademie 2007 a multimediální CD obsahující kromě fotodokumentace, programu, sborníku a archivu předchozích let i všechny odpřednášené prezentace.

■ Konference „Ekologické zemědělství“

Mezinárodní vědecká konference u příležitosti 15 let ekologického zemědělství v České republice proběhla v únoru 2007 na ČZU v Praze. Tematickými okruhy byly praktické poznatky z ekologického pěstování rostlin a chovu zvířat, vědecká část byla zaměřena na význam ekologického zemědělství pro udržitelný rozvoj. Hlavním organizátorem akce byla ČZU v Praze, spoluorganizátoři svaz PRO-BIO a Bioinstitut.

■ Konference Vino-Envi

Konference s mezinárodní účastí zaměřená na problematiku přechodu ze systému konvenční a integrované produkce na bioprodukcí hroznů a vína. Cílem bylo zvýšit informovanost o moderních technologiích v ochraně révy vinné v ekologickém režimu hospodaření a o zkušenostech zahraničních biovinářů a marketingových analýzách trhu s biovíny. Konference proběhla 6. – 7. 9. 2007 v Mikulově, hlavním organizátorem akce byl Svaz integrované produkce hroznů a vína.

■ Poradenství pro ekologické zemědělství

Poradenství pro ekologické zemědělce je realizováno zejména profesními organizacemi a soukromými poradci (akreditovanými i neakreditovanými). Členům svazu PRO-BIO zajišťují poradenství regionální centra (RC) svazu PRO-BIO, která disponují specializovanými poradci akreditovanými MZe ČR. RC pracují v některých oblastech velmi dobře (jsou zde kromě samozřejmě přípravy na kontrolu EZ např. zpracovávány také investiční projekty v rámci PRV či specializované poradenství se zaměřením na kvalitu tržní produkce). Jinde doplácí kvalita poradenství pro EZ na malý počet ekofarem v regionu či na pasivitu RC. Ekofarmy, které nejsou členy svazu PRO-BIO, mohou využít služeb soukromých poradců. Mezi organizace působící v oblasti poradenství EZ patří vedle PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců o.p.s. (Šumperk a 11 regionálních center v ČR), také EPOS Spolek poradců v ekologickém zemědělství České republiky, o.s., (Brno) a Bioinstitut o.p.s. (Olomouc), který nabízí specializované poradenství v oblasti péče o krajinu a zvyšování biodiverzity na ekologických farmách a vedení faremních plánů; Green Marketing (Brno) působící zejména v oblasti propagace a marketingu biopotravin. Základní poradenství pro EZ v některých krajích zajišťují v malé míře i pobočky sítě 13 krajských informačních středisek pro rozvoj zemědělství a venkova (KIS), nejvíce aktivní je v tomto ohledu KIS v Karlovarském, Moravskoslezském, Jihomoravském a Olomouckém kraji. Vedle individuálního poradenství, které probíhá převážně při-

mo na farmách, organizují výše jmenované oborové organizace řadu tematických seminářů určených zejména pro ekozemědělce a zpracovatele biopotravin. Seznam poradců, kteří jsou školeni a akreditováni Ministerstvem zemědělství ČR prostřednictvím ÚZPI, je pravidelně aktualizován na stránkách ÚZPI. Ke dni 1. 10. 2007 bylo v registru evidováno 38 akreditovaných poradců pro ekologické zemědělství.

Organizace působící v oblasti poradenství EZ

■ PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Největší organizace sdružující ekozemědělské zemědělce, výrobce a prodejce biopotravin se sídlem v Šumperku, se sítí 11 regionálních center po celé ČR a dvěma specializovanými sekcemi „Prodejci“ a „PRO-BIO Liga“, které zaštiťují síť specializovaných bioprodejen a sdružují spotřebitele se zájmem o biopotraviny a ekologické zemědělství. Svaz poskytuje svým členům základní poradenství, dle potřeb svých členů organizuje individuální a skupinová, specializovaná poradenství na témata z oblasti EZ (chov hospodářských zvířat a pěstování rostlin v EZ, faremní zpracování, biodynamické zemědělství, čerpání dotací v EZ apod.). Aktivně se účastní připomínkových řízení při přípravě dotačních programů, pro potřeby svých členů zpracovává odborný výklad nové i stávající legislativy. Řada regionálních center nabízí vedle terénního poradenství pomoc při zpracování povinné zemědělské dokumentace i výjma oblast EZ (kompletace havarijních plánů, vedení evidence krmiv a hnojiv) a zpracovává žádosti o dotace z národních programů a PRV. Ve spolupráci s Bioinstitutem zprostředkovává aktuální informace a přenos poznatků vědy a výzkumu EZ do praxe. Svaz iniciuje a aktivně se podílí na přípravě přechodu konvenčních zpracovatelů na režim EZ, a to zejména v oblasti zpracování mléka a mlékárenských výrobků, ve výrobě pekárenských výrobků a zpracování masa. Je hlavním pořadatelem Bioakademie, vyhlášovatelem soutěže Biopotravina roku

a partnerem Měsíce biopotravin a řady dalších odborných, vzdělávacích a propagačních aktivit. Je nositelem projektu „SÍŤ AGRO-ENVI“ - Agroenvironmentální informační a poradenská centra v Pardubickém, Olomouckém, Moravskoslezském a Zlínském kraji. V roce 2007 rozšířil svaz síť regionálních center z deseti na jedenáct o PRO-BIO regionální centrum Krkonoše a Podkrkonoší. Ke 31. 12. 2006 byl počet členů svazu PRO-BIO 486 fyzických a právnických osob a 156 členů sekce PRO-BIO Ligy.

■ EPOS Spolek poradců v ekologickém zemědělství České republiky, o.s.

Občanské sdružení poradců, výzkumných pracovníků a pedagogů v oblasti ekologického zemědělství. Sdružení spolupracuje s řadou institucí v oblasti zemědělství a životního prostředí. Ekozemědělcům poskytuje metodické a individuální poradenství, pořádá vzdělávací akce, realizuje projekty na podporu ekologického zemědělství a udržitelného rozvoje venkovského prostoru, řeší výzkumné úkoly z oblasti EZ, publikuje osvětové materiály se zaměřením na EZ. Je nositelem dlouhodobého projektu informační sítě „Agro-Envi-Info“ v Jihomoravském kraji a kraji Vysočina.

■ Bioinstitut, o.p.s.

Organizace, která působí v oblasti vzdělávání, propagace a transferu vědeckých poznatků v ekologickém zemědělství do praxe.

Je partnerskou organizací švýcarského výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství FiBL, Frick. Úzce spolupracuje se svazem PRO-BIO a řadou odborných institucí z oblasti zemědělství a životního prostředí. Podílí se na budování a správě informační sítě země střední a východní Evropy v oblasti EZ, sběru dat a informací pro účely databáze Organic Europe (www.organic-eu)

rope.net), zřízenou FiBL. Ekozemědělcům poskytuje odborné poradenství v oblasti aplikace vědeckých poznatků do praxe (edice Praktické příručky, Seznam registrovaných přípravků pro ochranu rostlin) a specializované poradenství projektu zaměřené na zvyšování biodiverzity na ekologických farmách (projekt „Ekozemědělci přírodě“).

■ Green Marketing – Mgr. Tomáš Václavík

Agentura poskytuje služby marketingového a ekonomického poradenství pro ekologické zemědělce a výrobce, distributory a prodejce biopotravin. Zajišťuje organizaci soutěže „Česká biopotravina roku“ a koordinaci propagační akce „Září - měsíc biopotravin“, v roce 2007 byl organizátorem konference „Biopotraviny v maloobchodě“.

Green marketing

■ EkoConnect e.V.

Nezisková obecně prospěšná organizace, založená v roce 2003 se sídlem v Drážďanech. Zabývá se výměnou informací, vědomostí a zkušeností, je platformou pro setkávání jednotlivců i organizací. V České republice je nositelem projektu „BIO SPOJUJE“, zaměřeného na ekozemědělce, a projektu „Učíme se na statku“ (ekologická výchova zážitkem) pro děti.

Projekty zaměřené na podporu ekozemědělců

■ Modelové ekologické farmy v ČR

Systém ukázkových farem je významným nástrojem při rozšiřování počtu ekologických zemědělců. Ukázkové podniky poskytují ekologickým zemědělcům nebo konvenčním zemědělcům

uvažujícím o přechodu na ekologický způsob hospodaření informace o používaných postupech, nezbytných vstupech a jejich dodavatelích, možnostech využití agro-environmentálních opatření PRV a o svém zapojení do obchodu s bioprodukty. Veřejnosti ekofarmy nabízejí pohled na všední dny ekologického zemědělství, jeho specifickou kvalitu, příležitosti a problémy. Kromě toho mohou ukázkové podniky informovat o specifikách produkce určitých komodit a uplatnění regionálních produktů na místním trhu.

V ČR vznikají v současné době dva systémy modelových farem. Pilotní projekt „Sít ukázkových ekologických farem“ je realizován v rámci projektu „Sít informačních center zaměřených na agro-environmentální programy v Jihomoravském kraji a kraji Vysočina“. Zahrnuje zatím šest ukázkových ekologických hospodářství rozdílného zaměření a faremní produkce, na kterých jsou postupně budovány informační systémy pro veřejnost, ve zkušební provozu probíhá i projekt pravidelných exkurzí. Projekt je financován z Evropského sociálního fondu (ESF). Realizátorem je EPOS Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR.

Druhá síť modelových farem je vytvářena v rámci víceletého projektu „Ekozemědělci přírodě“, kde jsou do systému modelových farem vybírány ty, na kterých dochází v rámci ekologického režimu hospodaření k aktivní údržbě krajiny a zvyšování biodiverzity. Na vybraných ekologických farmách se hodnotí stupeň péče o krajinu, postupně probíhá inventarizační průzkum rostlin a živočichů, jsou zpracovávány a naplňovány individuální faremní plány a je zaváděn systém informačních tabulí pro veřejnost. V roce 2007 bylo v síti vzorových farem zapojeno 9 modelových farem, velký zájem ze strany farmářů není pokryt vzhledem k finančním limitům projektu. Dalším krokem bude zajišťování informací formou výměny zkušeností a poznatků na úrovni odborné i laické veřejnosti, ve kterých budou hrát modelové farmy klíčovou roli. Nositelem projektu je Bioinstitut, o.p.s.

■ Platforma sítě EVVO pro oblast zemědělství a venkova

Neformálním sdružením sítě neziskových organizací zapojených do realizace projektů v rámci agroenvironmentálně orientovaných programů Ministerstva zemědělství a Ministerstva životního prostředí. Projekty realizované jednotlivými organizacemi posunuly tradiční činnost ekoporaden do roviny praktického vzdělávání a poradenství i pro venkovský prostor, tj. na dosud nepokryté rozhraní resortů životního prostředí a zemědělství. Platformu tvoří 7 neziskových organizací, které svými aktivitami pokrývají převážnou část regionů ČR. Ekologické zemědělství a propagace biopotravin patří ke stěžejním a modelovým aktivitám všech projektů platformy. Členy jsou EPOS, PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců, Daphne ČR, Regionální rozvojová agentura Šumava, EC Meluzína Děčín, PRVO - Poradenské centrum pro venkov, Konopa a nově i PRO-BIO Liga Praha. Ti svými aktivitami pokrývají tyto kraje: PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců o.p.s. – kraj Pardubický, Olomoucký, Moravskoslezský, Zlínský; Regionální centrum svazu PRO-BIO Šumava - kraj Jihočeský a částečně i Západočeský; EPOS o.s. – kraj Vysočina, Jihomoravský kraj, Daphne ČR – kraj Jihočeský, PRVO – kraj Liberecký, EC Meluzína – kraj Ústecký, PRO-BIO Liga – prezentace venkovského prostoru a EZ v Praze a medializace.

Platforma byla v letech 2006 – 2007 financována z Evropského sociálního fondu v programu Rozvoj lidských zdrojů. Dílčí projekty většiny partnerů končí v 1. čtvrtletí 2008 a platforma pravděpodobně nenalezne v dalších letech zdroje komplexního financování tak, jak tomu bylo do roku 2007. Z těchto důvodů byla k 1.5. 2007 již ukončena činnost jednoho z partnerů sítě - PRVO (Program rozvoje venkovských oblastí) v Libereckém kraji. Zdroje financování dobře fungujícího systému jsou předmětem jednání.

■ Ekozemědělci přírodě

Cílem mezinárodního projektu „Ekozemědělci přírodě“ je snaha o aktivní zapojení zemědělců do činností, vedoucích ke zvyšování biologické rozmanitosti v zemědělské krajině. Projekt, který v současné době probíhá na území Rakouska, Švýcarska a České republiky, se zaměřuje na osvětu a praktické vzdělávání zemědělců v metodách, které vedou ke zvyšování biodiverzity na genetické, druhové a biotopové úrovni. Hlavní náplní projektu jsou osvěta této tematiky v cílových skupinách a praktická aplikace postupů, které přímo vedou ke zvýšení biologické rozmanitosti v krajině: Návrhy faremních plánů a jejich zavádění do praxe, aktivní údržba a tvorba krajinných ekologických stabilizačních prvků či nastavení dotačních mechanismů tak, aby napomáhaly zvyšování biodiverzity a aktivní údržbě krajiny. Snahou je, aby byla systémová podpora biologické rozmanitosti (například ve formě individuálního přístupu ke skutečným potřebám farem, které představují např. faremní plány) zahrnuta do dotačních programů zúčastněných zemí. V České republice se projekt „Ekozemědělci přírodě“ v první fázi zaměřuje na tématickou osvětu mezi ekologickými zemědělci a odbornou veřejností a podpoření komunity sedláků, kteří mají zájem na vytváření zdravé krajiny ve svém okolí a chtějí své zkušenosti konfrontovat s ostatními. Součástí projektu je vytvoření sítě vzorových farem. Nositelem projektu je Bioinstitut, o.p.s.

■ Bio spojuje

Projekt přeshraniční spolupráce mezi oblastí Saska a Severozápadními Čechami zaměřený na zvyšování informovanosti, vzdělávání a upevňování vzájemných vztahů v oblasti ekolo-

gického zemědělství. V letošním roce proběhla řada prakticky zaměřených seminářů na téma faremního zpracování určených zejména pro ekozemědělce. Součástí seminářů byly exkurze na ekologické farmy jak v Sasku, tak v Čechách. Zkušenosti z praxe na českých a německých farmách dokládají, že faremní zpracování bioproduktů na německých farmách se děje za značně jednodušších legislativních podmínek. Projekt probíhá od 2006 do 2008. Nositelem projektu je Ekoconnect e.V.

■ Počítačový program evidence GC Ekolog

V roce 2007 byl uveden na trh nový program evidence v ekologickém zemědělství GC Ekolog. Program nabízí počítačovou evidenci půdních bloků, vedení registru zvířat, pastevního deníku či evidenci léčení zvířat. Umožňuje zemědělcům snadný výpočet zatížení pasených ploch zvířaty a stanovení organického dusíku na jednotku plochy. Program vyvinula společnost Geocentrum Olomouc ve spolupráci se svazem PRO-BIO v rámci projektu OP RLZ „Sít' agro-envi“.

Propagace a důvěra spotřebitele

V oblasti propagace a osvěty ekologického zemědělství působí vedle orgánů státní správy řada neziskových organizací. Tradičně značnou část aktivit zajišťují organizace působící v oblasti ekologického poradenství (svaz PRO-BIO a jeho RC, Bioinstitut, EPOS, Green Marketing), v posledních několika letech se v ob-

lasti osvěty výrazně profilují organizace zaměřené zejména na spotřebitelskou veřejnost. Mezi výrazné počiny v oblasti propagace biopotravin lze považovat masivní reklamní kampaně nadnárodních malobchodních řetězců.

Mezi společnostmi zabývající se dlouhodobě propagací a osvětou EZ a biopotravin mezi spotřebiteli patří PRO-BIO Liga ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství, LEA – Liga ekologických alternativ, EkoConnect e.V., částečně Hnutí Duha a společnosti zabývající se prodejem Fair Trade výrobků. Účast státních orgánů je, až na výjimky, zajišťována formou spolufinancování vybraných projektů neziskových organizací. Pravidelně vycházejí média zaměřená na EZ a biopotravinu „Bioměsíčník - měsíčník pro trvale udržitelný rozvoj“ (vh press) a „Bio Obchod“ určený zejména pro výrobce a prodejce biopotravin (Green Marketing).

V roce 2007 se konaly tradiční akce Bartákův hrnec, odborná soutěž „Česká biopotravina roku“, spotřebitelská soutěž „Nejoblíbenější český biovýrobek roku“, Zář – Měsíc biopotravin a ekologického zemědělství. Česká republika byla po roční odmlce prezentována na mezinárodním veletrhu Biofach, na národní úrovni proběhly prezentace ekologických výrobců na veletrzích Země Živitelka (České Budějovice) a Biostyl (Praha). Velký nárůst zaznamenal zájem médií, kdy se tématu biopotravin a ekologického zemědělství věnovala většina celoplošných zpravodajských médií včetně TV (např. ČT 1 - Fenomén, Boj o údolí – cyklus Náš venkov).

Některé z organizací zaměřených na osvětu spotřebitelů

■ PRO-BIO Liga ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství

Nezávislé občanské sdružení, jehož posláním je informovat a chránit spotřebitele potravin, přispívá k celoživotnímu vzdělávání a zvyšovat všeobecné povědomí o ekologicky šetrném chování a udržitelném rozvoji. PRO-BIO Liga je samostatnou spotřebitelskou pobočkou PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců. Mezi hlavní činnosti patří zajišťování celotýdenního provozu pražského informačně-poradenského centra o biopotravinách, ekologickém zemědělství a ekologicky šetrném životním stylu. Součástí centra je knihovna s 800 tituly. PRO-BIO Liga provozuje informační portál www.biospotrebitel.cz o dění v biosvětě s aktualitami, virtuální poradnou, infolinkou a adresářem ekologických farem, prodejců a zpracovatelů biopotravin v České republice. Mezi další důležité aktivity patří publikační a osvětová činnost. Pro své členy zajišťuje tzv. odběrové místo produktů z českých biofarem. Je organizátorem soutěže „Nejoblíbenější biovýrobek roku“.

■ Liga ekologických alternativ (LEA)

Občanské sdružení usilující o trvale udržitelnou energetiku šetrnější k přírodě i k člověku a o udržitelné chování člověka v krajině. Organizace od založení v roce 1993 systematicky propaguje možnosti využití obnovitelných zdrojů energie, jejich úspor, ekologicky odpovědný životní styl člověka a holistický přístup jedince i společnosti k hospodaření v krajinném prostoru ČR. Provozuje internetový portál www.biopotraviny.info. Je organizátorem tradičního Pražského biojarmarku a pořadatelem pravidelných spotřebitelských testů.

■ Hnutí Duha

Hnutí DUHA je člen mezinárodní ekologické federace Friends of the Earth, vydává regionální BIO zpravodaje, pořádá Ekojarmarky a exkurze na ekofarmy, provádí lobbying, propagaci EZ a průzkum trhu mezi spotřebiteli.

Tradiční akce pro spotřebitele...

■ Bartákův hrnec

Tradiční cenu nejlepšímu ekologickému zemědělci roku uděluje PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců každoročně jednomu ze svých členů jako ocenění práce a dosažených výsledků v oblasti ekologického zemědělství. Cenou je putovní pohár plný zlatáků, tzv. Bartákův hrnec, pojmenovaný podle Richarda Bartáka, nestora českého ekologického zemědělství. Akce je vyhlašována pravidelně poslední květnový víkend v roce a probíhá vždy v místě oceněného. Patnáctým držitelem putovního Bartákova hrnce se stala společnost Country life v Nenačovicích u Berouna za své dlouhodobé aktivity v produkci, prodeji a propagaci biopotravin. Součástí slavnostního předání ceny bylo hudební vystoupení skupiny Nezmaři, ochutnávky biopotravin a prohlídka ekofarmy.

■ Září – měsíc biopotravin a ekologického zemědělství

Cílem třetího ročníku bylo zvýšit povědomí veřejnosti o českých ekologických farmách a přimět zájemce k osobní návštěvě na některé z nich. Slogan akce pro letošní rok byl Žiju bio. Celkem v rámci kampaně proběhlo 108 akcí, které zorganizovalo téměř 70 různých organizací, webová stránka www.mesicbiopotravin.cz měla celkem 16.378 návštěv a přes 63.000 prohlédnutých stránek. Do spotřebitelské soutěže Bio kvíz se zapojilo téměř 1 500 tipujících. Kampaň podpořilo a speciální promoakce uspořádalo více jak 320 maloobchodních prodejen. O akci referovaly všechny hlavní deníky, televize a rozhlasové stanice i regionální media. Byl vytištěn kalendář akcí a tématický plakát. Hlavním koordinátorem akce byl Green Marketing.

■ Česká biopotravina roku a Nejoblíbenější český biovýrobek

V září 2006 byly vyhlášeny výsledky 5. ročníku soutěže Česká biopotravina roku 2006. Vítězem soutěže se stal BIO kysaný nápoj Mlékáren Valašské Meziříčí, kromě hlavní ceny byla udělena tři čestná uznání – dvě pro Bio vejce Pavel Kýr a Bio vejce Abatis za rozšíření ekologických chovů nosnic v ČR, třetí uznání získala řada polotovarů Biolinie Jahelník, Pohankový dezert a Bulgur s červenou čočkou od PRO-Bio obchodní společnosti s.r.o. za marketingový koncept rychle připravitelných pokrmů a atraktivní obal. Do soutěže se nominovalo 20 biovýrobků. Součástí soutěže byla i kategorie Nejlepší bioprodejna roku, ve které zvítězila bioprodejna Albio v Praze, čestné uznání získala bioprodejna Robi v Bruntálu. Organizátorem a odborným garantem soutěže byl Mgr. Tomáš Václavík – Green Marketing. Na soutěž hodnocenou odbornou porotou navazovala spotřebitelská soutěž „Nejoblíbenější český biovýrobek“, ve které spotřebitelé vybírali nejoblíbenější biopotravinu z 20 potravin nominovaných v odborné soutěži. Vítězem se stal BIO kysaný nápoj Mlékáren Valašské Meziříčí, druhé místo obsadily kozí výrobky Ekofarmy Břeží, třetí skončil biotvaroh Polabských mlékáren. Soutěž probíhala prostřednictvím hlasování na www.biospotrebitel.cz nebo formou tištěných hlasovacích lístků. Celkový počet platných hlasů byl 949. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo na veletrhu Biostyl 2007 v Praze. Pět vylosovaných hlasujících získalo hodnotné ceny. Organizátorem spotřebitelské soutěže byla PRO-BIO Liga.

V září 2007 byla vyhlášena soutěž Česká biopotravina roku 2007, jejíž výsledky budou poprvé za dobu existence soutěže vyhlášeny namísto v září v rámci „Měsíce biopotravin“ na potravinářském veletrhu Salima v březnu 2008. Vyhlášovatelem je, vedle svazu PRO-BIO, také poprvé Potravinářská komora ČR, partnerem se stávají Veletrhy Brno, které chtějí soutěž pravidelně zařadit do doprovodného programu veletrhů SALIMA a G+H.

■ Biovino Pavlov

Čtvrtého ročníku mezinárodní spotřebitelské ochutnávky biovín v Pavlově pod Pálavou se zúčastnilo 25 výrobců a vystavovatelů s celkem 82 vzorky. Nejoblíbenějším bílým biovinem se stal Riesling, výběr hroznů, 2005 od Weingut Steffens – Kess z Reil/Mosel z Německa, druhý se umístil Hibernal, výběr hroznů, 2006 z Vinného sklepa Eben od Vlastimila Peřiny z Lednice na Moravě, třetí německý Rieslaner, jakostní, 2005 od Weingut Rothe z Nordheimu. V kategorii červených biovín se vítězem stala španělská směs Novas, pozdní sběr, 2003 od Iranzo Fields z Valencie, druhý Laurot, pozdní sběr, 2006 (Vinný sklep Eben, Vlastimil Peřina). První místo ve sladkých vínech obsadilo italské Passito bianco, výběr bobulí, 2005 od La Cantina Pizzolato z Villorby, následoval jakostní Riesling, 2005 od Weingut Steffens – Kess z Reil/Mosel z Německa. V kategorii perlivá biovína se na prvním místě umístilo italské Prosecco Colli, 2006 od La Cantina Pizzolato z Villorby, na druhém až třetím biovino Muscantini, 2005 a Frederik, 2006 rovněž od La Cantina Pizzolato z Villorby z Itálie. Akci pořádala ekofarma Pollau rodiny Abrlovy a PRO-BIO RC Jižní Morava ve spolupráci s Adonis - ZO ČSOP a Vinařský dům Zatloukal, za finančního přispění MZe ČR.

Veletrhy a výstavy

■ BioFach 2007: opět s českou účastí

Čeští producenti biopotravin a bioproduktů se 15. – 18. 2. prezentovali ve společné národní expozici na největším světovém veletrhu ekologického zemědělství (EZ) a biopotravin – BioFachu – v německém Norimberku. Výstavní expozice o rozloze 150 m² byla určena k prezentaci jednotlivých výrobců a zpracovatelů biopotravin. Mezi vystavovateli se představilo celkem 24 společností (zpracovatelů i ekozemědělců s vlastním prodejem); z nich 18 bylo členů svazu PRO-BIO. V rámci BioFach Kongresu proběhla prezentace České republiky na téma „Nabídka českých biopotravin a obchodní příležitosti na českém bio trhu“, během které se představili zástupci PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, Green Marketing, Pro-Bio obchodní společnosti s r.o., Bio nebio s.r.o., Polabských mlékáren a.s., Bioparku s.r.o.. Společnou národní expozici českého ekologického zemědělství a jeho produktů připravil Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) ve spolupráci s PRO-BIO Svazem ekologických zemědělců.

■ Krajské soutěže o potravinářské výrobky roku

V řadě krajů probíhají soutěže o nejlepší potravinářské výrobky regionu. V některých z nich byly oceněny i biopotraviny. První cenu v kategorii „mléčné výrobky“ a cenu hejtmana získal ve zlínském kraji v soutěži Perla Zlínska 2007 **Bio kysaný nápoj s příchutí jahoda Mlékárna Valašské Meziříčí**. V soutěži „Chutná hezky jihočesky“ obsadil v kategorii „mlékařenské výrobky“ druhé místo **BIO koží sýr eidamského typu Františka Špatného, farma Kofa Bílsko**. Liberecký kraj zavedl v soutěži „Výrobek libereckého kraje“ samostatnou kategorii „biopotraviny“, ve které zvítězila společnost **Jizerské pekárny spol. s.r.o. se směsí na BIO chléb vícezrný**.

■ Biostyl

Druhý ročník mezinárodního veletrhu ekologie, zdravého života a zdravého životního stylu s podtitulkem „Vše o zemi, vše pro zemi“ proběhl ve dnech 16. - 18. 3. 2007 na pražském Výstavišti.

Mezi vystavovateli byli zástupci výrobců biopotravin, prodejců a oborových organizací. Součástí veletrhu byla odborná konference na téma „**Biopotraviny v maloobchodě**“ se zaměřením na marketing biopotravin a jeho specifika, které se zúčastnilo téměř 100 delegátů (pořádal Green marketing). Na Biostylu byly slavnostně vyhlášeny výsledky spotřebitelské soutěže „Nejlepší český biovýrobek“ (organizátor PRO-BIO Liga). Veletrhu se zúčastnilo 280 mezinárodních vystavovatelů a navštívilo jej 15 500 návštěvníků. Partnerem veletrhu byl PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců.

Bio dětem

■ Bio do škol

Cílem projektu „BIO DO ŠKOL“ je postupné zavádění biopotravin do školních stravovacích zařízení. Plánovaným dlouhodobým výstupem projektu je cílená osvěta biopotravin, pravidelný odběr biopotravin z místních farem a upevňování pozitivních vztahů mezi spotřebiteli a farmáři. Projekt je nyní ve fázi zpracovávání metodiky postupu pro zavádění biopotravin do školních jídelen, dalšími kroky je ověření metodiky v praxi ve formě pilotních projektů. V projektu je zařazeno 7 stravovacích zařízení v Jihomoravském kraji a Vysočině (realizuje EPOS a Beseda ve spolupráci s Green Marketing). Obdobný projekt se stejným cílem probíhá i v jedné mateřské škole v Praze (realizuje PRO-BIO Liga ve spolupráci s ÚZPI).

■ Představení Vanda a Standa

Zábavný hudební program pro děti prvního stupně ZŠ na téma ekologické zemědělství a bioprodukty. Po dohodě Ústavu zemědělských a potravinářských informací s vedením Národního zemědělského muzea v Praze je program realizován přímo v prostorách Národního zemědělského muzea v Praze. Program je zaměřen na tematiku podpory produktů BIO s cílem seznámit s nimi děti. Celý pořad je prokládaný písničkami s tematikou venkov, ekologický zemědělec, bioprodukty. Součástí programu je interaktivní CD. Realizátorem projektu je ÚZPI.

■ Letní tábor Píšťalka

Na ekofarmě Kozodoj (Karlovarský kraj) proběhl první dětský letní „bio“ tábor. Ve dvou turnusech se zde měly děti možnost seznámit s ekologickým hospodářstvím a získat představu o zemědělství a výrobě základních potravin.

Letní tábor Píšťalka byl součástí projektu organizace EkoConnect „Učíme se na statku“, který se ve spolupráci s jednotlivými farmáři (zatím zejména v Německu) snaží přiblížit lidem a zejména dětem původ potravin a vytvořit v nich tak odpovědný vztah k životnímu prostředí a ekologickému zemědělství.

■ BIOfest a Bioslavnosti ve Starém Městě

První hudební biofestival ve Starém Městě pod Sněžníkem se konal 2. 6. 2007. V parkovém areálu společnosti vystoupily za účasti posluchačů z celého kraje hudební skupiny Gaia Meshah, Volant, S.P.S., Pod Černý vrch, Boron, Senzace příštího léta, Dukla vozovna a další. Součástí programu se staly ochutnávky biopotravin, opékání bioberana a řada dalších akcí. Jediným mínusem byly vytrvalé deště.

Druhý ročník Bioslavností, určený zejména pro rodiny s dětmi, proběhl 14. 6. Bohatý dětský program, ve kterém vedle mnoha jiných atrakcí vystoupilo pražské divadlo KRAB s biopohádkou „Jak udatný Špaldík zachránil království bioharmonie“, byl doplněn exkurzemi na přilehlé ekofarmy, spotřebitelským testem sýrů a vystoupením hudebních skupin Miou Miou, Nadoraz a Mňága a Žďorp.

Obě akce proběhly v areálu pořadatele. Organizátorem bylo PRO-BIO, obchodní společnost s.r.o.

Webové stránky o EZ a biopotravinách

Počet internetových stran zabývajících se dlouhodobě tématikou ekologického zemědělství a biopotravin vzrostl. Rozšířilo se množství internetových obchodů, které nabízejí biopotraviny

(specializované virtuální obchody, weby zpracovatelů), v řadě diskuzních portálů se zaměřením na zdraví, životní styl, ženy, rodinu či vaření se objevily specializované sekce o biopotravinách.

■ www.biospotrebitel.cz

Stránky pro zájemce o biopotraviny a ekologické zemědělství přinášejí aktuální informace o českém ekologickém zemědělství a českých biopotravinách, usnadňují spotřebitelům orientaci při nákupu biopotravin a napomáhají utváření vzájemných vazeb mezi ekosedláky – výrobci biopotravin a jejich odběrateli. Portál nabízí přehledný adresář ekofarem, bioprodejen, bio restaurací a výrobců biopotravin v ČR, on-line poradnu pro spotřebitele, přehled ekoznaček a log na biopotravinách a výrobcích s podílem biosurovin, slovník pojmů z oblasti EZ a ekologie. Součástí portálu je on-line katalog knižních titulů o EZ, biopotravinách a ekologických tématech (800 titulů), kalendář akcí a rubrika „aktuálně z ekofarem“ s nabídkou prodeje bioproduktů ze dvora a informacemi o aktuálních potřebách ekofarem. Portál spravuje PRO-BIO Liga.

■ Některé portály informující o EZ a biopotravinách

- www.agronavigator.cz/ekozem
- www.pro-bio.cz
- www.biospotrebitel.cz
- www.bioinstitut.cz
- www.eposcr.cz
- www.mesicbiopotravin.cz
- www.biopotraviny.info
- www.greenmarketing.cz/biozpravy/
- www.ziju-bio.cz

Hospodářství Miroslava Šrůtky v Benešově u Kamenice nad Lipou

V malé obci na okraji Českomoravské vrchoviny, v Benešově u Kamenice nad Lipou, hospodaří RNDr. Miroslav Šrůtek na své farmě ekologicky od r. 1993. Hospodářství má výměru 106 ha a je založené na chovu skotu s tržní produkcí mléka a chovu drůbeže; na orné půdě se pěstují obiloviny, luskoviny a brambory. Z farmy jsou prodávána vejce, mléko a brambory.

Ekologické zemědělství je pro pana Šrůtku něčím víc než jen hospodářskou činností – především způsobem praktické péče o krajinu. V praxi zde může uplatňovat ekologické principy a poznatky, které získává v rámci své vědecké a pedagogické činnosti. Pan Šrůtek si je vědom toho, že hospodaření neovlivňuje jen samotné faremní pozemky, ale že je nutné na něj nahlížet v širších krajinných a historických souvislostech.

Už od začátku svého hospodaření se intenzivně zabývá napravováním nešetrných zásahů, které byly provedeny během minulých padesáti let. Většina opatření souvisí přímo či nepřímo s vodním režimem krajiny a s biodiverzitou. Některá pole rozdělil na menší políčka, zbytek polí zatravnil. Vysadil aleje a remízky podél cest a rozčlenil jimi velké plochy pastvin. Aby snížil znečištění potoka Včelnička, protékajícího přes jeho pozemky, vybudoval kořenovou čistírnu pro farmu i celou obec. Samotný potok byl vrácen do přírodě blízkého stavu. Místo vybetonovaného kanálu, který rychle odvede vodu z krajiny, se teď údolím klikatí potok lemovaný křovinami a podmáčenými loukami. Krajina je nyní mnohem pestřejší a stává se opět vhodným domovem pro mnoho druhů živočichů i rostlin, včetně vzácných a chráněných druhů. Své poznatky a zkušenosti s péčí o krajinu, s ochranou biodiverzity a obnovou květnatých luk předává pan Šrůtek dál ve formě odborného poradenství.

„Od samého začátku svého ekologického hospodaření jsem věděl, že nejdůležitější je šetrný přístup ekozemědělce k přírodě a krajině,“ říká „sedlák“ RNDr. Miroslav Šrůtek. „Až teď po letech, kdy zemědělci musejí prokazovat ekologická pozitiva svého hospodaření kvůli dotacím, se tento přístup začíná prosazovat, a je to tak dobře, protože neznečištěné životní prostředí je ve srovnání s produkcí biopotravin neméně důležitým statkem.“

Hospodářství Ing. Josefa Foltý, Kateřinice

Ekologické hospodářství pana Foltý v Kateřinicích leží uprostřed členitého kraje Podbeskydské pahorkatiny. Ráz krajiny s přirozeně rozptýlenou zelení, remízky a smíšenými lesíky propůjčuje farmě na první pohled malebnost a ucelenost. Harmonická, rostlinnými i živočišnými druhy bohatá krajina je však výsledkem promyšleného šetrného přístupu hospodáře, který si je vědom souvislostí a následků svého chování k přírodě. Na 114 hektarech zemědělské půdy pan Foltá chová masná plemena krav bez tržní produkce mléka, pěstuje pohanku, trávy a jetel na seno, v blízkém sadu sklízí úrodu ze starých vysokokmenných odrůd ovocných stromů.

Na farmě je zachováno unikátní přirozené prolínání agroekosystémů s místní krajinou. Právě tyto průniky vytvářejí množství specifických „míst pro přírodu“ - typické jsou kvetoucí meze podél cest, keřové a stromové linie mezi poli a loukami, remízky a rozptýlená zeleň, které nabízejí úkryt více než 85 ptačím druhům. Hlavní příjmy hospodářství pochází z prodeje travního semene a z odbytu hovězí skotu, který je v biokvalitě zpracováván v blízkém masném závodě Moravan CZ, a.s. Petřvald.

Ačkoliv panu Foltovi táhne na 74. rok a jeho životní příběhy by vydaly na knihu, z jeho vitality a optimismu můžete brát po fúrách. Svě hospodářství objíždí na koni, protože, jak říká, z koňského hřbetu nejrychleji zjistíte, když je na louce něco v nepořádku. Namísto sekačky bere do rukou mnohem raději kosu. „Vnímání přírody je to, co ekozemědělec musí umět,“ vypráví o tom, co považuje při svém hospodaření za nejdůležitější. „Škoda, že jsem se to naučil až v pozdním věku. Teď už vím, že s přírodou je lepší spolupracovat, než bojovat, a možná bychom některé věci dokázali lépe společně.“

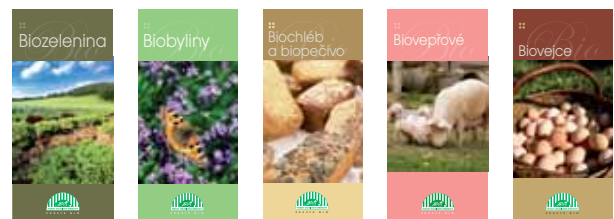
Publikace, propagační materiály

- Učebnice „Ekologické zemědělství v praxi“ (Šarapatka, Urban, 2006), která navazuje na dva díly učebnic „Ekologické zemědělství – učebnice pro školy i praxi“ (Jiří Urban a kol., 2004, 2005).
- Rádce ekologického zemědělce (JU ZF, 2007) - poradenské listy pro ekozemědělce zejména zaměřené na ekologické pěstování tržních plodin – pšenice setá, špalda, jarní ječmen, brambory, pohanka, oves
- 10 odborných publikací, které se průřezově zabývají celým oborem EZ (Základní principy ekologického zemědělství, Právní normy a dotační tituly v ekologickém zemědělství, Evropská unie a národní kulturní dědictví, Kontrola a certifikace bioprodukce, Půdní úrodnost, výživa a hnojení rostlin v ekologickém zemědělství, Ochrana rostlin v ekologickém zemědělství, Zahradnictví (pěstování polní zeleniny v ekologickém zemědělství), Chov zvířat v ekologickém zemědělství, Posklizňová úprava, skladování a zpracování rostlinných bioproduktů, Marketing bioprodukce, Šlechtění a hodnocení vhodnosti odrůd pšenice seté (*Triticum aestivum* L.) pro ekologické a low input systémy hospodaření (JU ZF, 2007)
- Ekologické zemědělství (Moudrý, Konvalina, Kalinová, JU ZF, 2007) - učebnice pro studenty vysokých škol zemědělského zaměření
- Konverze na ekologické systémy hospodaření a projektování ekologických farem (JU ZF, 2007) – skripta pro studenty vysokých škol
- Pěstování rostlin v ekologickém zemědělství (JU ZF, 2007) – skripta pro studenty vysokých škol
- Seznam registrovaných přípravků na ochranu rostlin (Bioinstitut, 2006)
- Praktická příručka (Bioinstitut, 2006, 2007):
Zpracování bioproduktů v podmínkách prvovýrobce
90 argumentů pro ekologické zemědělství
Biobrambory – jak ekologicky vypěstovat kvalitní brambory
- Bulletin ekologického zemědělství č. 28 „PRO-BIO a EZ v roce 2007, FiBL – výzkum a inovace“ - příloha časopisu Farmář (Svaz PRO-BIO, 2007)
- Metodické listy (EPOS, 2007)

- č. 24 Intenzivní pěstování polní zeleniny
- č. 25 Pěstování jetelotavných směsek na orné půdě
- č. 26 Pratotechnika luk a výroba krmiv
- č. 27 Energetické využití biomasy
- č. 28 Jak se stát ekologickým zemědělcem
- č. 29 Příímý marketing pro ekologické zemědělce
- č. 30 Zakládání a péče o liniové výsadby ovocných dřevin

- Výsevny dny 2008 (Marie Thonová, PRO-BIO, 2007)
- Bioakademie 2007 - Sborník abstraktů (PRO-BIO)
- Bioakademie 2007 - Multimediální CD (PRO-BIO)
- Aktuální stav ekologického zemědělství 2007 (MZe ČR)
- Novela Zákona o EZ č. 242 – Nařízení vlády č. 2092/91 (MZe ČR)
- Instruktažní CD „Ekologické zemědělství pro ochranu vod“ a „Ekologické zemědělství a ochrana zvířat“ (Bioinstitut 2007) určená pro ekologickou výchovu, výuku EZ a vzdělávání pro ekologické zemědělce a informační a vzdělávací centra.
- Nebojte se vařit bio (PRO-BIO Liga / Svaz PRO-BIO, 2007) - bioreceptář
- Ekologické zemědělství Olomouckého kraje (Krajští úřad OL kraje, svaz PRO-BIO, 2007) - česko-anglický přehled ekofarem v Olomouckém kraji
- Najděte si české bio (Svaz PRO-BIO, 2007) – adresář členů svazu PRO-BIO
- Soubor komoditních informačních letáků (2006 – 2007, PRO-BIO Liga, Svaz PRO-BIO, Bioinstitut): Biohovězí, Biovepřové, Biozelenina, Biobyliny, Biochléb a biopečivo, Kravské biomléko a mléčné produkty, Biovejce, Ochutnejte biopotraviny, Ekologické zemědělství, příroda a krajina

- Kalendář ekologického zemědělství 2008 s barevnými fotografiemi ekofarem (Svaz PRO-BIO, 2007)
- Zdravá bio pyramida (ÚZPI, 2007) - propagační leták pro děti a mládež
- Eko-agro-oázy pro zvědavé - malý itinerář pro vyznavače venkovské turistiky (LEA, 2006).

Propagační materiály

- Trička „Žiju bio“ (PRO-BIO Liga)
- Bavlněné tašky „Žiju bio“ (PRO-BIO Liga)

Adresář

AOPK ČR – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Ústřední pracoviště
Kališnická 4 - 6
130 23 Praha 3
Tel.: +420 222 580 013
+420 283 069 111
Fax: +420 222 580 012
E-mail: aopkcr@nature.cz
www.aopk.cz

ABCERT GmbH

Zemědělská 5, 613 00 Brno
Tel.: +420 545 215 899
Fax: +420 545 217 876
E-mail: info@abcert.cz
www.abcert.cz

Bioinstitut o.p.s.

Institut pro ekologické zemědělství a udržitelný rozvoj krajiny

Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Tel.: +420 585 631 179
E-mail: bioinstitut@seznam.cz
www.bioinstitut.cz

Biokont CZ, s.r.o.

Kotlářská 53, 602 00 Brno
Ing. Roman Rozsypal, CSc.
tel.: 731471708
Ing. Jan Slavík, tel.: 724185251
www.biokont.cz

DAPHNE ČR

Institut aplikované ekologie

Husova 45/622
370 05 České Budějovice
Tel: 385 311 019
Email: daphne@daphne.cz
www.daphne.cz

ECEAT CZ – Evropské centrum pro eko-agro turistiku

Radniční 14, 666 01 Tišnov
Tel./Fax: +420 541 235 080
E-mail: info@eceat.cz
www.eceat.cz/

Ekococonnect e.V.

Arndtstraße 11, D - 01099 Dresden,
Germany
Tel.: +49 (0) 351 / 20 66 172
Fax: +49 (0) 351 / 20 66 174
Email: info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org/

EPOS – Spolek poradců v ekologickém zemědělství ČR

V. Nezvala 977
675 71 Náměšť nad Oslavou
Tel.: +420 602 437
E-mail: epos@quick.cz
www.epos.ecn.cz

FOA ČR – Nadační fond pro ekologické zemědělství

K Netlukám 957
104 00 Praha 10
Tel.: +420 603 702 910
E-mail: tomas.zidek@foa.cz
www.foa.cz

Green Marketing

Vinohradská 261
664 34 Moravské Knínice
Tel.: +420 541 263 456
Fax: +420 541 264 037
E-mail: tom@greenmarketing.cz
www.greenmarketing.cz

Hnutí DUHA

Bratislavská 31, 602 00 Brno
Tel.: +420 545 214 431
Fax: +420 545 214 429
E-mail: info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz/home.php

KEZ o.p.s.

Kontrola ekologického zemědělství

Poděbradova 909, 537 01 Chrudim
Tel, fax: +420 469 622 249
+420 469 625 027
E-mail: kez@kez.cz
www.kez.cz

LEA o.s., Liga ekologických alternativ

Chlumova 17, 130 00 Praha 3
Tel.: +420 222 782 315
+420 606 453 892
E-mail: lea@ecn.cz, lea2@ecn.cz
www.lea.ecn.cz

LIBERA - Sdružení ekologického zemědělství

Vajdova 1/1029
102 00 Praha 10
Tel: +420 272 922 417

MZe ČR – Ministerstvo zemědělství ČR

Odbor environmentální politiky a obnovitelných zdrojů energie
Ing. Martin Leibl PhD.
E-mail: Martin.Leibl@mze.cz
Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Tel.: +420 221 812 056
Fax: +420 221 812 165
www.mze.cz

MŽP ČR – Ministerstvo životního prostředí ČR

Odbor ekologie krajiny a lesa - Oddělení koncepcí a koordinace programů
Ing. Eva Potočiarová
E-mail: Eva.Potociarova@env.cz
Vršovická 65, 100 10 Praha 10
Tel.: +420 267 121 111
Fax: +420 267 310 308
www.env.cz

Nadace na ochranu zvířat

Antala Staška 30, 140 00 Praha 4
Tel: 222 135 460
Fax: 222 135 461
E-mail: nadace@ochranazvirat.cz
www.ochranazvirat.cz

PRO-BIO Klub výrobců a finalizátorů biopotravin

Ing. Josef Šourek
468 46 Plavy u Tanvaldu
Tel.: +420 602 169 213
E-mail: josef_sourek@mybox.cz

PRO-BIO LIGA ochrany spotřebitelů potravin a přátel ekologického zemědělství

INFOCENTRUM PRO-BIO LIGY
SEV Toulcův dvůr, Kubatova 1/32,
102 00 Praha 10
Tel: + 420 272 660 501
+ 420 720 114 543
E-mail: infocentrum@biospotrebitelem.cz,
www.biospotrebitelem.cz

PRO-BIO prodej a marketing biopotravin

Mgr. Pavlína Samsonová
Křížkovského 8, 771 47 Olomouc
Tel.: 585 631 179
Tel.: 776 305 605
E-mail: p.samsonova@seznam.cz

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Nemocniční 53, 787 01 Šumperk
Tel.: +420 583 216 609
E-mail: pro-bio@pro-bio.cz
www.pro-bio.cz

Svaz integrované produkce hroznů a vína

Tuřanka 115, 627 32 Brno
Tel.: +420548183017
Fax: +420548183017
E-mail: info@siphv.eu
www.siphv.artemon.cz/

ÚKZUZ ČR – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

Hroznová 2, 656 06 Brno
tel.: +420 543 548 111
E-mail: podatelna@ukzuz.cz
www.ukzuz.cz

ÚZPI ČR – Ústav zemědělských a potravinářských informací

Slezská 7
20 56 Praha 2
Tel.: +420 227 010 111
Fax: +420 227 010 114
www.uzpi.cz

VÚZE – Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky

Mánesova 75
120 58 Praha 2
Tel.: +420 222 000 405
Fax: +420 000 423
E-mail: webmaster@vuze.cz
www.vuze.cz

ZERA - Zemědělská a ekologická regionální agentura, o. s.

V. Nezvala 977
675 71 Náměšť nad Oslavou
Tel: +420 568 620 070
Fax: +420 568 620 547
E-mail: info@zeraagency.eu
www.zeraagency.eu

